Štev. 5. V Ljubljani, v soboto, dne 7. januarja 1911. Leto XXXIX.

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . K 28·—
za pol leta „ . „ 13·—
za četrt leta „ . „ 6·50
za en mesec „ . „ 2·20
za Nemčijo celoletno „ 29·—
za ostalo inozemstvo „ 35·—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . K 24·—
za pol leta „ . „ 12·—
za četrt leta „ . „ 6·—
za en mesec „ . „ 2·—
V upravi prejeman mesečno K 1·90

SLOVENEC

Inserati:
Enostolpna petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . „ 13 „
za trikrat . . . . „ 10 „
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna petitvrsta (72 mm) 30 vinarjev.

Izhaja:
vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6. Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Svobodna pot.

Pogajanja z Bienerthom so menda pri koncu. Eno vprašanje je zdaj potrebno, da odgovorimo nanj jasno in brez ovinkov: Kje je bila »Slovanska Enota« ob teh pogajanjih? Zdaj, ko ne more nihče reči, da se kakorkoli vsiljujemo, da po čem težimo, smemo vprašati: Kdaj je bil zaslišan predsednik »Enote«? Odgovor je priprost: Nikoli, ker ga ni.

Ko bi bili med pogajanji prišli mi s svojimi očitki v tem oziru, in grajali tiste, kateri so krivi, da »Slovanska Enota« v tem usodnem času ni igrala nobene vloge, bi nam bil — četudi po krivici — kak škodoželjnež lahko podtikal vsakovrstna sumničenja. Zdaj to ni več mogoče in zato lahko povemo, kako je prišlo do tega.

V »Slovanski Enoti« so bili svoj čas združeni vsi češki klubi, »Slovenski klub« in »Jugoslovanska zveza« ter Starorusi. Poleti so proti koncu zasedanja izstopili češki radikalci, ki so nas pa vkljub temu v našem vseučiliškem boju podpirali. Ob počitnicah se je med Čehi od raznih politikov sprožila misel, naj bi vsi Čehi v državnem zboru osnovali enoten češki klub. Ta misel je bila zelo zdrava in mi smo se je brezpogojno iz celega srca razveselili, saj je za slovansko politiko v državnem zboru ravno češka edinost največjega pomena.

Nemški šmok je pa porabil to misel, da je v svoje nečedne namene hujskal Čehe proti Slovencem. Bube v Plojevi zvezi so se izkazale brez moči; zanje se šmoku ni bilo treba brigati. Za to, da je ta zveza delala vladno službo, je skrbel Ploj sam več nego dovolj. Slovencev so se pa zbali v gostilni pri nemškem frajzinu, ker so videli, da delajo politiko po svojih postavah, in da zna biti ta politika nemškemu liberalnemu šmoku tu šmentano neprijetna. Tulili so proti našim poslancem in se zgražali nad njimi in njihovo obstrukcijo v proračunskem odseku. Izmed Čehov je šel za to tulbo, kakor se svobodomiselnemu profesorju spodobi, najprej Masaryk, ki je popolnoma v zmislu nemškoliberalnih listov pisal in razlagal, da morajo Čehi delati sami zase, svojo politiko, brez ozira na nas, in je poleg tega s primernim junaštvom napadal naše poslance. Za Masarykom so jo mahnili — kakor od slepote udarjeni — katoliškonarodni Čehi, ki so po svojih glasilih tudi vihteli svoj tomahavk nad Slovenci in trobili za separatistiško češko skupnost. Mladočehi, ki ne morejo izlepa zamuditi nobene prilike, ko se gre za to, da se napravi kaka politiška neumnost, so bili tretje peresce v ti deteljici: Masaryk, Šramek, Kramař. Mi smo komaj na znanje vzeli njihove litanije, ker predobro poznamo te tiče; smehljali smo se nad njihovimi deklamacijami, iz katerih je zvenelo, da ostane Šusteršič osamljen, da bodo Slovenci pogoreli s svojo politiko, in iz katerih se je tudi nenaravnost čitalo, da ima med Jugoslovani samo Ploj skrinjo modrosti, dasi v njegovi skrinji še ni bilo nikoli nič drugega, nego zelen strah pred vlado.

Prišla je jesen in ž njo novo zasedanje. Češki klub se je ustanovil. »Slovenski klub« je izpraševal, kaj bo z »Enoto«, in kdaj se snide. Odgovarjali so češki voditelji, da na izločitev Slovencev nihče ne misli, da mora »Slovanska Enota« tem čvrstejše oživeti, da bo treba novih pravil, po katerih se izvoli stalen predsednik, in da se mora cela organizacija krepkejše urediti, nego je bila doslej. Zastopniki »Slovenskega kluba«, ki so se v tem oziru pogajali s Čehi, so izjavili: »Kar Čehi sklenejo za »Slovansko Enoto«, sprejme »Slovenski klub« brezpogojno. Predsednik bodi Čeh, ki ga določijo Čehi sami; za čim strožja pravila se zedinijo Čehi, tem boljše. Če pa Čehi ne marajo »Slovanske Enote«, naj pa tudi jasno povedo. Seveda se v tem slučaju odrečejo vsaki pravici očitati kaj »Slovenskemu klubu«, če bo delal popolnoma samostojno, svojo lastno politiko. Če Čehi sodijo, da je za zdaj za njihov narod boljše, ako se ne ozirajo na Slovence, je to njihova reč. »Slovenski klub« bi se potem pri svoji politiki oziral seveda le na koristi tistih, katere zastopa.«

Češki voditelji so pa vedno povdarjali, da na ločitev nihče ne misli, da »Slovanska Enota« mora obstati, in da se mora še krepkejše razviti, nego prej. Take so bile besede. Dejansko pa n. pr. Fiedler, ko je govoril v imenu češkega kluba, ni z nobeno besedico omenjal »Slovanske Enote« in iz češkega kluba samega ni hotelo priti na dan, kako naj se »Enota« preosnuje. Seveda je prišla vmes za naše nasprotnike kruta novica, da so dalmatinski pravaši vstopili v »Slovenski klub«, in da gre Plojeva zveza brez usmiljenja vsaksebi. Po neprestanem dreganju so se konečno vendarle sešli zastopniki čeških strank, »Slovenskega kluba« in Plojeve tarokpartije k posvetu o »Slovanski Enoti«. Ne pozabimo, da je Bienerthovo ministrstvo padlo, da je bilo gotovo, da se o božičnih počitnicah preosnuje, in da je vsled tega za parlamentarno skupino, ki hoče kaj veljati, ravno tak čas najusodnejši, najvažnejši. Posvet se je pa zasukal tako, da je treba — par dni pred koncem zasedanja — še posvetov in premišljevanj, katerih seveda ni bilo, vsled česar tudi s preosnovo »Slovanske Enote« ni bilo nič.

Modrijan Masaryk, ki je s svojo kandidaturo v delegacije izpodrinil dr. Jos. Myslivca, dasi je po dogovoru med Čehi temu pripadalo eno mesto, je bil proti. Z njim so potegnili ravno somišljeniki Jos. Myslivca, katoliški narodnjaki pod vodstvom dr. Šrámka in Mladočehi. Zdaj menda smemo izdati smešno skrivnost, da so se ti v nekem nerazumljivem strahu križali pri misli na »Slovansko Enoto« pred dr. Šusteršičem. Češki radikalci in agrarci so resno hoteli imeti »Enoto«, toda češki klub je tako malo enoten, da imajo tudi v takih vprašanjih posamne stranke v njem dovolj moči, da preprečijo, kar jim ni všeč. Deteljica Masaryk, Šrámek, Kramař so res to dosegli, da so šli poslanci na počitnice v tem kritičnem času, ne da bi se bila zbrala »Slovanska Enota«. Nobene tajnosti ne izdamo, če povemo, da je pri katoliških narodnjakih in pri Mladočehih igrala glavno vlogo želja priti v vladno večino in po svojih zastopnikih seveda tudi v kabinet. Zaresno so pričakovali, da se Nemci s Čehi gotovo toliko pobotajo, da bo koalicijska vlada mogoča. Hoteli so biti brez nas. Bili so in zdaj so brez nas in brez portfeljev. »Slovenski klub« ne dela malenkostne politike in se ne vsiljuje nikamor, na svojo moč in na svoje poštene namene zaupa; zato je pa ob času teh pogajanj mirno in zadovoljen sam s seboj čakal, kako se razvije zmedena štrena. Menda smemo zapisati, da je zadovoljen smehljaj osvežil lice vsakemu naših poslancev, ko se je izkazalo, kam se pride z intrigami in neodkritosrčnostjo.

»Slovenskemu klubu« so preskrbeli proti njegovi volji Masaryk, Šrámek in Kramař popolno svobodo. Lahko jo uporabi, kakor ga je volja. Na vsak način bo s svojimi dejanji pokazal, da slovenski in hrvaški pravaši, ki so združeni v njem, niso voljni nikomur biti za kužka, in da se mora vsaka pametna avstrijska, tembolj pa slovanska politika ozirati na narod, ki ga zastopajo.

Ljubljana in S. L. S.

Včeraj so množice S. L. S. napolnile do zadnjega kotička veliko dvorano »Uniona«. Prvi naš shod za občinske volitve v občinski zastop ljubljanski, je bil sijajna priča o prodirajoči moči S. L. S. Zabavljanja nasprotnikov ne morejo ovirati resnega stremljenja S. L. S. za delom tudi pri občinskem gospodarstvu ljubljanskem, zabavljanje nasprotnikov prazni njihove shode in napolnjuje naša zborovališča. Povsod se vidi, da je prebivalstvo sito dosedanjih razmer, da hoče novih mož na mestnem magistratu in da si odločno hoče izbojevati krepko kontrolo v zaščito svojih lastnih interesov.

Otvoritveni govor. — Volitev predsedstva.

Dr. Šusteršič stopi k mizi, da otvori shod. Navdušeni »Živio« klici in ploskanje pozdravi načelnika Vsesloven-ske Ljudske Stranke. Ko se poleže navdušenje, izvaja dr. Šusteršič med drugim:

»Ko otvarjam današnji velikanski shod, mi dovolite volilci, da pozdravim v tako obilnem številu navzoče volilke, (Živahno pritrjevanje. Ploskanje. Živio klici.), ki so po zaslugi S. L. S. po novem volilnem redu za mesto Ljubljano postale popolnoma enakovredne moškim volilcem, ker bodo volile same brez vsakih ovir, brez vsakih pooblastil. S tem so dobile ženske volilke veliko pravico, a tudi veliko odgovornost. Pozdravi tudi moške volilce. Predlaga predsednikom shoda deželnega odbornika dr. Ivana Zajec. (Živahni živio-klici.) Predlog obvelja brez ugovora.

Dež. odbornik dr. Ivan Zajec: »Hvala za izraženo zaupanje, da predsedujem tako velikanskemu shodu, kakršen je današnji. Podeli besedo drž. in deželnemu poslancu, načelniku S. L. S. dr. Ivanu Šusteršiču. (Živahno pritrjevanje. Ploskanje. Klici: »Živio dr. Šusteršič!)

POSLANEC DR. IVAN ŠUSTERŠIČ
izvaja med drugim:

»Jugoslovan gre na dan!«
Združenje Hrvatov in Slovencev.

Če stopi S. L. S. pred svoje volilce in volilke v Ljubljani, ni dovolj, da poroča samo o svojem programu za Ljubljano, marveč poročati mora tudi o svojem delu v državnem zboru na Dunaju in o svojem delovanju v deželnem zboru vojvodine Kranjske. (Pritrjevanje.)

LISTEK.

Tihotapska vožnja.

(Po Kristanu Benhardu.)

Bilo je za časa severnoamerikanske vojne, okrog leta 1863.

Moštvo na nemški ladji »Atlanta« se je izkrcalo ob zahodnoamerikanskem obrežju Callao, odkoder smo nameravali odjadrati proti Guvanskemu otoku.

Kapitan nam iz začetka ni dovolil izkrcati se, ker se je bal, da nas ne bi zajela amerikanska jahta.

Vendar se je končno premislil in naslednjo nedeljo se je izkrcala prva straža, med katero sem bil tudi jaz.

Mojim tovarišem ni bilo mnogo na tem, da bi si ogledali mesto, ampak so se zbrali pod hladno senco in prepevali pri sladki vinski kapljici pozno v noč. Jaz sem pa želel spoznati ondotne prebivalce, zato sem se ločil od svojih tovarišev in se podal v mesto, kjer sem taval po nesnažnih ulicah.

Kmalu se mi pridruži lepo oblečen gospod, s katerim sva se spustila v prijateljski pogovor. Ker sem bil zelo utrujen in sem zaželel nekoliko okrepčila, me je moj spremljevalec opozoril na bližnjo restavracijo.

Že po zunanjosti mi je hotel ugajal, toda še pohvalneje se moram izreči glede postrežbe, kajti že pri vstopu v salon nas prijazno pozdravi natakarica v prijetno donečem nemškem dialektu, nam prinese čašo vinca na mizo in nam radostno napije rekoč: »Dobro došel tujec v naši deželi.«

Ker nisem bil močnega vina vajen, sem bil že pri prvem kozarcu omamljen in sem se težko držal pokonci. Zahvalivši se s tovarišem za redko gostoljubnost, sva prepevaje kolovratila proti pristanišču. Komaj pa zavijeva okrog prvega vogala, nas napadeta dva malopridneža in predno sem se do dobra zavedel, mi vrže ta močno vrečo črez glavo in v pol uri sem bil že v kajiti amerikanske jahte.

Med tem, ko sem si tipal svoje polomljeno rebro, se je soba z mojimi tovariši napolnila. Tu smo še le eden drugega spoznali; izmučeni smo se oproščevali močnih vrvi, s katerimi so nas neusmiljeno mornarji povili in to z silnim vriščem. Toda ves brup nam ni nič pomagal, ker se ni nihče zmenil za naše klice. Med tem je ladje že odplula in predno smo smeli na krov, nam je obrežje izginilo izpred oči.

Kapitan nas je v spremstvu straž srpo meril s samokresom v roki, od nog do glave in razpostavljal straže. Na krovu sem še le spoznal, med kako čedno družbo sem zašel. Trgovci raznih narodnosti, popotniki, umazani postopači in celo peruanski vojaki so bili med nami. Jesti smo dobili bore malo, a tem več surovih sunkov v rebra. Ako je kedo zagodrnjal, so mu pomolili samokres pod nos in zaničljivo vprašali, česa ti manjka.

Še danes nisem na jasnem, kako da sem mogel pri tej tragični igri svoj prirojeni humor obdržati. Vse moje listine in pisma, med katerimi je bil marsikak vesel spomin na domovino, ves denar, ki sem ga prihranil na nemški ladiji, je bil zame zgubljen. Tukaj na amerikanski ladiji pač nismo dobili denarja v roke, ampak samo najpotrebnejšo obleko in nekaj duhana.

Prvo noč, ko smo objadrali rtič »Horn« in se usidrali v pristanišču mesta Montevideo, so prišli na krov različni prekupovalci — kamor jih je ravno zanesel veter iz daljnih krajev — veseleč se dobrega in bogatega plena. Vsi so godli v enomer isto pesem, namreč, da naj se podamo z njimi v one kraje, kjer se cedi med in mleko. Pravili so nam o bogastvu in razvajenem ljudstvu, ki meče najboljše kose mesa psom, samo pa rabi rogove in kože. Vsi moji tovariši so se dali preslepiti sladkim besedam vabilcev; jaz sem se držal trdnega sklepa, ker sem vedel, da se mi bode gotovo boljše godilo na ladji, kakor da bi šel s tujci in igral žalostno ulogo pastirja na širni planjavi La Plate; ravno tako nisem čutil veselja postati razuzdan mesarski pomočnik, a pred vsem ne prodajati moje malenkosti brezsrčnim in umazanim ljudem. Za nikogar se brigajoč, sem ležal v kotu na trdi postelji in premišljal svojo bodočnost.

Naslednjega dne se nisem premalo

Jutri v nedeljo ob pol 5 uri popoldne v „Unionu" koncert „Ljubljane" v proslavo 70-letnice skladatelja Gerbiča.

Danes nismo Slovenci na Dunaju več sami. **Jugoslovan gre na Dunaju na dan!** Najvažnejši dogodek na Dunaju je, **združenje dalm. pravaških Hrvatov** (Veliko navdušenje. Živio klici Hrvatom. Ploskanje.) s poslanci S. L. S.! (Ponovno navdušenje.) Združili so se hrvaški pravaši z nami in tvorimo ž njimi skupen klub. Mi Slovenci smo ravno tako pravaši, kakor tovariši, ki sede na Dunaju z nami v skupnem klubu. (Živahno pritrjevanje.) Združili smo se s hrvaškimi pravaši zato, da skupno izvedemo pravaški program v okviru naše monarhije. **Brez Slovencev in Hrvatov ni Avstrija velevlast.** (Pritrjevanje.) Mi Jugoslovani ob Jadranskem morju zaslanjamo našo monarhijo. Brez Jadranskega morja bi prenehala biti naša država velesila. (Pritrjevanje. Ploskanje.)

»Sovražnikov je strah.«

Priklopitev Bosne in Hercegovine je povzdignila pomen Jugoslovanov v naši državi. S priklopitvijo teh dveh dežela je pristopilo približno dva milijona prebivalcev v okvir naše stare, častitljive monarhije. Mi delamo na Dunaju politiko, ki dokazuje, da smo tukaj, da smo močni in da hočemo v naših deželah gospodariti. Ker tako delamo možato in odločno, zato mirno gledamo v bodočnost — sovražnikov je strah! — (Živahno pritrjevanje in ploskanje.)

Delo S. L. S. v deželnem zboru.

Vsaka stranka, ki je na krmilu, mora izvesti svoj program! (Tako je!) Le tista stranka, ki izvaja dosledno svoj program, more kazati ponosno na svoje delo. Z mirno vestjo gleda S. L. S. lahko na delo, ki ga je izvedla v kranjskem deželnem zboru. Ljudsko delo smo izvedli že zdaj, na katero kažemo s ponosom. Naj se le primerja delovanje deželnega zastopa vojvodine Kranjske

preje in zdaj,

ko vlada S. L. S. v deželnem zboru. Kakšna revščina, kako klavrno se je delalo preje v kranjski deželni upravi. Zanemarjeno je bilo vse, zmešnjava in nered sta povsod vladala. In zdaj? Povsod delo, kamor pogledate, ljudstvu v korist. (Pritrjevanje.) Mi smo ponosni, sovražniki zavidljivi, ker izpoznavajo svojo lastno revščino in nesposobnost. Dobre dve leti vlada še le večina S. L. S. v deželnem zastopu vojvodine Kranjske, a ni je dežele, kjer bi bilo v tako kratkem času delo rodilo toliko sadov, kolikor jih je delovanje kranjskega deželnega zbora v tem kratkem času. (Pritrjevanje.)

Slovenska večina v deželnem šolskem svetu.

Takoj, ko smo dobili večino v kranjskem deželnem zboru, smo izvedli **slovensko večino** v kranjskem deželnem šolskem svetu, korak naprej, ki je velikega pomena za vse slovensko ljudstvo na Kranjskem. (Živahno pritrjevanje in ploskanje.)

Deželni obrtni pospeševalni zavod.

Zasluga S. L. S. je, da se je ustanovil deželni obrtni pospeševalni zavod. Pokazala je S. L. S. s tem svojim korakom, kako da ji je pri srcu zanemarjeni obrtni stan. (Živahni »Dobro« klici in ploskanje.)

Osuševanje Barja,

ono veliko delo, ki se je prej le obljubljevalo, **se je dejansko začelo,** ko je zadobila S. L. S. večino v kranjskem deželnem zboru. (Tako je!) Veliko vprašanje, ki se je prej le razmotrivalo na popirju, bo rešilo najbolje draginjo s tem, da ustvarimo rodovitna polja, livade in travnike, tako, da bo dobil lahko vsak za primerno ceno zadosti živil. Tako se bo rešilo tudi draginjsko vprašanje, ne pa tisto argentinsko meso, ki če tudi zmrzneno, grozi, da nam prinese veliko nevarnost okuženja in ki se v Trstu, torej ob morju, nič ceneje ne prodaja, kakor domače, neokuženo meso. O tem govoriti, da bo argentinsko meso pocenilo mesne cene, je naravnost bedasto. Kdor tako govori, ne ve, kaj da govori. Tako more govoriti samo bebec ali pa tak človek, ki ljudi farba, (Živahna veselost in ploskanje), kakor pravimo v Ljubljani. (Živahno pritrjevanje.)

Deželna banka

prične delovati že letošnje leto. Prepričan sem, da bo storila veliko koristnega in dobrega deželi Kranjski in beli Ljubljani. (Pritrjevanje.)

Občinska preosnova.

S. L. S. je izvršila veliko občinsko preosnovo v kranjski deželi. Osobito občinska preosnova v Ljubljani je najbolj demokratična in najbolj napredna v celi državi. Ni mesta v Avstriji, ki bi imelo tako napredno in demokratično občinsko upravo, kakršno ima Ljubljana po zaslugi S. L. S. (Živahno pritrjevanje in ploskanje.)

Zavoženo liberalno gospodarstvo.

Prevzeli smo v kranjski deželni upravi **od liberalcev strašno zavoženo gospodarstvo.** (Pritrjevanje.) Vse je bilo razdjano, vse zmešano, vse zavoženo, kakor v hiši, ki nima nobenega gospodarja. Mi smo napravili z železno roko, z dobro voljo in z modrim gospodarstvom red. Nočemo pa tako gospodariti, da se ne bi nič napravilo ljudstvu v korist, ampak hočemo, da se dežela dvigne, hočemo in delamo na to, da se povzdigne ljudsko blagostanje, da ne bodo ljudje zapuščali domovine. Če se ne bo za kmeta nič storilo, potem bo šlo še dvakrat več ljudi v Ameriko, kakor zdaj. Te pridne roke našega ljudstva hočemo obdržati doma. Za to delamo. Mi hočemo delati za ljudstvo in ne tako kakor so delali liberalci, ki o takrat, ko so gospodarili v deželi, rekli: »Liberalcem groš, klerikalcem knof.« (Živahno pritrjevanje in ploskanje.) Mi, kot prava ljudska stranka, delamo in vemo, da resna stranka ne sme poznati druzega, kakor splošni blagor ljudstva, blagor cele slovenske dežele.

To načelo, ta cilj, se izvaja po naši stranki v deželi kljub vsemu obrekovanju, kljub vsem klevetam in kljub vsem umazanostim, s katerimi se bore nasprotniki proti nam. Kakšna so v resnici vsa ta natolcevanja, razvidite lahko iz teh-le številk.

Liberalne klevete in resnica.

Za leto 1908 so še liberalci napravili proračun kranjske deželne uprave. Izkazali so enmilijonski primanjkljaj. Mi smo prevzeli večmo in gospodarili tako, da smo napravili 9000 K prebitka! (Čujte! Čujte!) Potem pa vpijejo liberalci po shodih, da je dežela na kantu, da je dežela bankrotna. Seveda, v deželnem zboru si tega ne upajo reči, ker znajo, kaka bedastoča je tako govorjenje. Enkrat samkrat je govoril tako v deželnem zboru liberalni kronprinc, antikapucin, Portugalec, Nathanček dr. Triller. (Živahna veselost.) Dobil je tak odgovor, da je obmolknil.

Liberalni medklicar.

Ko to izpregovori načelnik naše stranke, je nekdo tam v ozadju dvorane, kakor smo pozneje dognali, prituljeno zajecljal »Živio Triller«! Ženske so takoj zaklicale: »Vun ž njim«. Naši volilci in volilke, ogorčeni nad medklicarjem, so klicali: »Vun ž njim!« Moral je iti in se žalostno posloviti.

Delo ljudstvu v korist.

Poslanec dr. Šusteršič nadaljuje:

Leta 1909 smo gospodarili tako, da smo imeli primanjkljaja le 28 tisoč K. Za l. 1910 bo večji primanjkljaj, ker smo imeli velike stroške. Zgradili smo velike vodovode, velikanske vsote smo morali izdati za osuševanje ljubljanskega barja.

Liberalna nehvaležnost in hinavščina.

Kako se morejo grajati stroški za tako stvar, kakor je n. pr. osuševanje Ljubljanskega Barja, ki je in bo v prvi vrsti beli Ljubljani v korist. Tako zabavljanje in zavijanje je naravnost nečuveno. Ne čudil bi se tem zabavljicam, če bi bil vstal v deželnem zboru kak liberalec in rekel, da so bili ti izdatki nepotrebni. A nihče jim ni nasprotoval **in za vse te velike izdatke** so glasovali v kranjskem deželnem zboru tudi liberalni poslanci. (Čujte! Čujte!)

Liberalci proti — pisarjem!

Samo enkrat so se liberalci kregali čez deželni odbor, da je bil nesramen in zapravljiv, ker je dal 100 K tistim pisarjem pri deželni vladi, ki toliko zaslužijo, da komaj živijo, ker so prepisali postavo o občinski reformi! (Čujte! Čujte!)

Gospodje so v deželnem zboru molčali, ker so dobro vedeli, da zastonj se ne bo nič naredilo in da se tako, kakor je nasvetoval rajni Regali (S pivnikom. — Veselost.) tudi Barje ne bi dalo osušiti. Liberalci jako dobro vedo, kako pametno da gospodari S. L. S. v deželni upravi.

Liberalci in Nemci za povišanje deželnih doklad.

Kljub temu, kar se je napravilo, **nismo povišali deželnih doklad, če tudi so nas pozivali liberalci in Nemci, da naj jih povišamo.** (Pritrjevanje.) Mi jih nismo povišali, ker nismo hoteli ljudstvu napraviti v sedanji draginji novih izdatkov. (Pritrjevanje.) Zdaj pa tisti, ki so zahtevali, naj povišamo deželne doklade, zabavljajo, da mi deremo ljudstvo. (Veselost.) Mislim, da se s tem nihče ne odere, če se od njega nič ne zahteva. (Veselost. Živahno pritrjevanje.) **Samo nam se naj tudi liberalci zahvalijo, da ostane za leto 1911 stara 40% deželna doklada!** (Pritrjevanje.) Rekli smo, da moramo varovati prebivalstvo **ravno zdaj,** ko so težavne gospodarske razmere. (Pritrjevanje.)

Ureditev deželnih financ

je gotovo veliko vprašanje. Pred vsem mora storiti država vse, da dobe dežele, kar potrebujejo. Država mora povišati davek na žganje in povišati osebno dohodnino na visoke dohodke. Po tem bi prišlo en milijon kron na deželo. To moramo zahtevati in doseči v državnem zboru.

Narobe pa smo mi v državnem zboru vedno za to nastopali in bomo nastopali, **da se zniža hišni davek,** kar seveda bo le koristilo tudi ljubljanskemu prebivalstvu. (Živahno odobravanje.) A seveda, mi naj storimo kar hočemo, liberalci bodo vedno trdili: »Mi odiramo Ljubljano!« Veselost in ploskanje. Medklic: »Hudnik jo pa ne odira!« — Živahna veselost. Ploskanje.)

Cestni zakon.

Skrb za dobre ceste mora imeti deželna uprava. Postava o cestah vreja, da dobimo v deželi dobre ceste. Ali je kdo v Ljubljani, ki bi mogel trditi, da če so v celi deželi dobre ceste, ne bi bilo to v korist Ljubljani? (Pritrjevanje?) Ali se ne dobavljajo stvari potrebne Ljubljani po dobrih cestah hitreje in ceneje v mesto? (Pritrjevanje.) Ampak v liberalne buče to ne gre. (Veselost. Pritrjevanje.)

Kaj pa pravi nova postava, čez katero liberalci tako zabavljajo? Nova postava določa razmerje med prizadetimi činitelji pri zgradbah novih cesta. Med tem, ko do zdaj ni bilo določeno, koliko naj prispeva posamezni činitelj pri zgradbi cest in se je lahko po deželi prispevalo s sklepom 80, 90 odstotkov in tudi vsi stroški, bo zdaj popolnoma natančno določeno, koliko naj prispeva vsak činitelj. Če bi mi hoteli Ljubljano odreti, bi mi že lahko zdaj dovolili večji deželni prispevek. Mi sodimo, da je jasno razmerje med prizadetimi činitelji najboljše. Sicer ne vem, zakaj spravljajo liberalci cestni zakon v zvezo z ljubljanskim občinskim svetom. Njihovo zabavljanje proti cestnemu zakonu kaže popolno zmešanost v liberalnih glavah. (Pritrjevanje.) Ljubljanski občinski svet ne bo prav nič izpremenil te postave, ker ima to pravico deželni zbor in deželni odbor. Liberalci ti pa tako govore, kakor da je od volitev v ljubljanski občinski svet odvisen tudi cestni zakon. O tem, da se bo odrla Ljubljana, cestni zakon nič ne govori. Pač pa določa § 18, da sme dežela dati podporo tudi občinskim cestam in potom, kadar se ozemlja dotikajo deželne ceste. Ljubljanskega ozemlja se dotikajo tudi deželne ceste. Ljubljanske ceste so zanemarjene, kar je splošno znano. Mogoča je torej po tem paragrafu deželna podpora tudi ljubljanskim cestam. Seveda, najlepše bo šla ta reč, če bo delovalo ljubljansko zastopstvo v slogi z našo stranko, ki ima večino v deželni upravi. (Burno pritrjevanje.) Do zdaj Ljubljančani tega niso hoteli in nam niso v svoji večini zaupali. Pri vseh volitvah smo skozi padli. (Veselost.) Liberalci so imeli glede na Ljubljano vse v rokah, zato nosijo tudi oni vso odgovornost za to, če ni sloge med večino v deželnem zboru in med njimi. Če se pritožujejo, da mi ne maramo za nje, potem jim ne moremo pomagati. Naj gledajo, da dobe večino v deželnem zboru. Če pa Ljubljančani niso zadovoljni s

---

začudil, ko sem se prebudil iz okrepčujočega spanja in zapazil, da sem ostal sam in da so vse druge pregovorili in odvedli s seboj v sužnost. Zaslišal sem zunaj na hodniku korake in v kajito stopi mlad in postaven častnik. Vpraša me uljudno, zakaj da nisem odšel s tovariši? Nisem dolgo premišljeval temveč hrabro odgovoril: »Upam, da se mi bo tukaj dobro godilo.« Po teh besedah je častnik izginil in deset minut kasneje me je obiskal novi kapitan, ki mi je isto vprašanje stavil. Dobil je isti odgovor kakor častnik.

»By Jove!« je vskliknil, s pestjo ob mizo udaril in rekel: »Moram reči, da se mi kaj takega še ni pripetilo, odkar sem kapitan, kajti nihče še ni bil z menoj zadovoljen in nihče še ni rekel, da se mu je pri meni dobro godilo. Toraj vi bi radi ostali na moji ladji?«

»Odkrito vam rečem, prav rad.«

»Dobro! Prepričani bodite, da vam to ne bo v škodo, ampak v korist!«

Še tisti dan sem bil imenovan prvim mornarjem in v resnici še nikdar se mi ni tako dobro godilo v mojem življenju, kot na tej ladji. Kapitan mi je popolnoma zaupal in bil mi je največji prijatelj, čeprav me je v svoji dobri volji imenoval »The foolisch Dutshmann« (t. j. neumni Holandec), ker je bil še vedno prepričan, da sem moral biti pri odhodu mojih tovarišev neumen.

Naše moštvo je bilo iz različnih narodnosti in poklicev sestavljeno. Med drugimi je bil tudi zamorec Sappo. Bil je znan po svoji izvanredni velikosti in moči. Kedar se je napil, je bil tako rabijaten, da je vse razbil. Vsled tega se ga je vse moštvo silno balo.

Ko se ga je nekega večera zopet živinsko nasrkal, je jel rjoveti, kakor norec in poditi moštvo po ladji, ki je kar trepetalo pred njim. Ko sem se že naveličal gledati to igro, sem zavpil nad njim, da naj bo miren, toda skoro v svojo smrtno nevarnost.

Vsled mojih besed še bolj razdražen, je zgrabil železen drog ob jamboru in planil nad me, hoteč me pobiti. Toda kako naj bi se branil brez orožja proti takemu velikanu. K sreči mi je pomagala pri tem moja urnost. Med tem, ko je vzdignil drog, sem se spretno ognil udarcu in zadal velikanu močan udarec s pestjo na sence. Velikan se je zvrnil v znak in zadel z glavo ob jekleno ploščo. Niti ud se ni več ganil na njem.

Sicer je pa grozovitež svojo kazen že davno zaslužil. Čez nekaj minut se je Sappo zopet vzdignil in se grozeč odstranil. Njegova grozovita moč in velikost sta se v trenotku zmanjšali.

Od tega časa se ga ni nihče več bal in vsi so mi skazovali vsled tega dogodka s hvaležnim srcem čast in hvalo. Kapitan sam mi je čestital na izvanrednem činu in me smehljaje poteptal na ramo.

Razun mene je bil na ladji še Nemec iz Berolina, po imenu Krehler. Na prvi pogled je bil ta človek dolgočasen in zabit, toda šteli so ga med prve pomorščake, kajti v največji nevarnosti je ostal ravnodušen in srce mu ni utripalo; veselo je hodil sem in tja in ukazoval in zabaval vse moštvo. Nekega dne se je pa zoperstavil višjemu častniku in vojno sodišče ga je obsodilo v kazen, kakoršne so se dogajale v srednjem veku. Obesili so ga namreč za roke na vrv tako, da se ni z nogami tal dotikal. Med tem časom, ko je visel, sem se ga vedno izogibal, a slednjič sem bil vendar primoran mimo njega iti.

Moral sem se smejati visečemu dobrovoljnežu, ki je cel čas žvižgal in pel, krenil sem naravnost h kapitanu in mu namignil na visečega. Kapitan je razumel moj migljaj in zapovedal Krehlerja takoj oprostiti. Nepopisno je bilo veselje oproščenca, s solzami v očeh se je nama zahvaljeval in po stopnicah hiteč mi je rekel: »Varujte se zalezovalca!«

Še le prihodnjo noč so mi bile njegove besede jasne. Ko sem šel namreč črez krov, da bi si ogledal predne veslače, tedaj švigne naenkrat mimo mene železna puščica, ki me pa ni zadela, ampak se globoko v jambor zarila. Istočasno pa je izginila tudi v temi grozna podoba zamorca. Seveda naravnost nisem smel dolžiti zamorca, vendar sem pa vedel, da od onega trenotka naprej nimam na ladji samo najboljšega prijatelja, ampak tudi smrtnega sovražnika.

Prihodnjega dne smo jadrali nazaj okoli rtiča Horn in od tod severno proti San Francisco. Ob morskem obrežju smo zadeli na srednje veliko ladjo, ki je kmalu spustila čoln v vodo, v katerem je sedel kapitan s tremi možmi; veslali so naravnost proti nam in naš kapitan je zapovedal vreči sidro v morje in radostno sprejel neznanega kapitana. Nato sta se oba podala v kajito, zaklenila vrata in se dolgo pogovarjala. Med tem časom pa je stražil častnik s samokresom v roki oboje moštvo, tako da ni mogel nihče s prišleci govoriti. Slednjič sta prišla kapitana zopet na krov, si podala roke in se prijazno poslovila. Ne dolgo nato smo videli odjadrati »Vzhodno zvezdo«.

Mi smo se med tem usidrali v luki San Francisco, kjer se je naše moštvo naenkrat razkropilo po mestu a na večer zopet pripeljalo celo gručo novih ujetnikov. Še ponoči smo odjadrali po širnem morju in po preteku dveh dni smo se zopet srečali z »Vzhodno zvezdo«.

Začudil sem se našemu kapitanu nasproti o hitrosti nasprotne ladje in kapitan me je vprašal v moje veliko začudenje: »Ali bi vas veselilo na ono ladjo?« Začudeno sem ga pogledal pri tem vprašanju in takoj sem si bil svest, da tiči za tem vprašanjem zvijača, vendar sem mu odgovoril sledeče: »Zakaj stavite tako vprašanje, ko moram vendar reči, da mi na vaši ladji ugaja in sem vaš uslužbenec«

Kapitan mi reče: »To se vendar lahko izpremeni, ako le vi hočete.«

svojimi dosedanjimi poslanci, naj pa volijo take poslance, ki bodo šli z nami. (Burno pritrjevanje.) Potem bi imeli mi tisto skrb in tisto nalogo za Ljubljano, kakor jo imamo za deželo! (Burno pritrjevanje.)

Liberalno vpitje zoper deželno gospodarstvo nad vse smešno.

Zakaj liberalni govorniki govore vedno samo o deželnem gospodarstvu, zakaj pa prav nič o mestnem gospodarstvu, za katero imajo dati račun!! Čudno! Čudno! Saj so imeli 20 let ljubljansko mestno gospodarstvo v rokah! (Medklic: »Nimajo ničesar pokazati!« Pritrjevanje.) Ti gospodje imajo tisoč razlogov, da molče o ljubljanskem mestnem gospodarstvu! (Burno pritrjevanje.) Govore o slabem deželnem gospodarstvu, ki je vzorno, ker v resnici je samo ljubljansko mestno gospodarstvo za nič in ravno zato nočejo govoriti o njem, ker težko je govoriti **kjer ni nič uspeha, marveč same razvaline.** (Pritrjevanje.)

Igra z mestno samoupravo.

Kakšno vlogo so igrali liberalci, ko cesar ni hotel potrditi županom Hribarja! Igrali so jako interesantno igro. (Medklic: Hannswursti«. — Veselost. — Pritrjevanje.) Pred sodnijo so povedali, kako so glihali pri baronu Schwarzu za Hribarjevo glavo. Ko smo izvedeli, da vlada noče potrditi Hribarja županom, šli smo mi k vladi in odločno zahtevali, da naj se spoštuje volja avtonomne ljubljanske občine. (Odobravanje.) Mi nismo dosegli uspeha, kar je čisto naravno, ker so se liberalci, Hribarjevi prijatelji, pogajali pri Schwarzu za Hribarjevo glavo. (Veselost) Mi smo to storili, ker smo hoteli, da se spoštuje volja ljubljanskega meščanstva. (Pritrjevanje.)

Kako so gospodarili liberalci v Ljubljani.

Ko so pričeli gospodariti liberalci v Ljubljani, smo imeli šest odstotkov občinske doklade. Takrat so bili lepi časi v Ljubljani. Zdaj po 20. letih pa imamo v Ljubljani 35 odstotno občinsko doklado, pa še pripovedujejo, da ta doklada še ne zadostuje in da se bo morala še povišati. Dvignili so liberalci v teh 20. letih občinsko doklado za 50 odstotkov. Potem se pač ne smemo čuditi, zakaj da liberalci tako molče o mestnem gospodarstvu!

Pač, vedno ne molče. Enkrat je dr. Tavčar, edino pametna in samostojna glava med liberalci v deželnem zboru rekel: **»Ja, mestno gospodarstvo ljubljansko je zavoženo.«** Zakaj pa o tem zavoženem mestnem gospodarstvu ne govori po ljubljanskih shodih. (Pritrjevanje.)

Kje so kaj storili liberalci za obrt?

vpraša govornik. (Medklic: »Glavna posojilnica!« — Veselost. Pritrjevanje.) Saj smo izvedeli, kako so zapostavljali domačega nasproti tujemu obrtniku in nasproti soc. demokratom! Kje so poznali svoje someščane takrat, kadar je bilo kaj zaslužka. (Nikjer. Pritrjevanje.) Da, nekateri so imeli zaslužek, a ti se dajo našteti na prstih. Veliko so zaslužili mestni svetovalci. (Medklici: »Elija! Bolčov Pepe!«). Tako je bilo. (Burno pritrjevanje. Ploskanje.)

Kje so tržnice?

Tiste tržnice, o katerih so toliko govorili! Ali so kaj storili za nje, kakor zgolj govorili. Uboge branjevke in branjevci, morajo pozimi prezebati, poleti se pa peči za tiste krajcarčke, ki jih zaslužijo. Zato pa še reži kak liberalen berič (Medklici: Ribnikar!) nad njimi. (Burno pritrjevanje in ploskanje.) Branjevci in branjevke, to so ljudje, ki jim moramo biti hvaležni, da za tistih ubogih par krajcarjev, ki jih zaslužijo, pozimi prezebajo, poleti se pa pečejo. Pravi škandal je to, kakor je zdaj. Vsako, tudi manjša mesta kakor Ljubljana, imajo tržnice, samo Ljubljana jo nima, dasi se že o njih govori 20 let, a kje so? Nikjer jih ni!

Krasen vodomet, kje si!?!

Mi smo takrat, ko so hoteli graditi vodomet na Cesarja Jožefa trgu, nasprotovali na nekem volivnem shodu. Rajni Regali mu je posebno ostro nasprotoval. Vprašali smo, čemu ta vodovod, pa je nek liberalni občinski svetnik končno rekel: »A, kaj, saj bo stal samo 2000 goldinarjev.« Rajni Regali je na to rekel: »Če dva krajcarja stane, je preveč, ker ni potreben.« Ker so si ga pa vtepli v glavo, so ga morali zgraditi. In kaj smo doživeli? Ob tržnih dneh so kmetje napajali v njem konje in vole. Liberalci so bili zato seveda užaljeni v svojem ponosu, zato so ga zaprli in končno podrli. (Veselost.) Tržnice pa še vedno nimamo.

Umetniška galerija na Gradu.

Zato, ker nimamo še tržnic, nam pa obetajo umetniško galerijo na Gradu. Umetniška galerija, kjer se zbero slike, umetnine s celega sveta, je lepa reč. Sam sem jih že veliko ogledal, a vzeti se mora najmanj 100,000.000 K, da bi prihajali jo ogledovat ljudje s celega sveta. Kaj pa bomo z galerijo brez umetnin v Ljubljani?

Načrti o galeriji? Naj v miru počivajo!

Nič ne označi tako značilno liberalce, kakor letak, ki so ga razširili po Ljubljani. Slove: Proč s škodljivci Ljubljane! Podpisan je: »Napredni mestni volilci.« Znači ga že najbolj dejstvo, ker ga ni nihče imenoma podpisal. Tiskan je v »Narodni tiskarni« v Ljubljani, zato so odgovorni zanj tisti, brez katerih vednosti se ne sme v »Narodni tiskarni« nič tiskati. Liberalen letak je precej velik, samo malo tiskanega je na njem.

Poslanec dr. Šusteršič čita letak:

Turki marširajo v Ljubljano.

»Sovražniki ljubljanskega prebivalstva hočejo na vsak način dobiti naše mesto v svoje roke.« Dr. Šusteršič: Kdor vzame ta letak v pest, si mora misliti, da bodo prišli Turki v mesto. (Bučna veselost. Pritrjevanje. Ploskanje.)

Strašna, v nebo vpijoča krivica.

Govornik nadalje čita: »Po pošteni poti si tega ne upajo doseči, zato so skovali nov občinski in volilni red, ki ima namen, da nam vzame naše pravice in da bodo ti sovražniki naši, ki so nam napravili že toliko škode, še z večjo močjo ubijali naše interese. Ta občinski in volilni red pomenja torej za nas strašno, vnebovpijočo krivico.«

Govornik: Oglejmo si nekoliko to strašno krivico, ki vpije v nebo. (Veselost.) Po starem volilnem redu je volilo v prvem volilnem razredu 800, po novem bo pa volilo v tem razredu 1600 volilcev. V tem letaku pravijo, da mi jemljemo volilno pravico, ko dobi vendar vsak volilno pravico, ki je dopolnil 24. leto in ki stanuje tri leta v Ljubljani. Liberalci so zavlačevali volilno preosnovo skozi deset let. Ko smo mi prišli do večine v deželnem zboru, smo rekli, da se mora tem razmeram že enkrat napraviti konec. Napravili smo volilno preosnovo, po kateri bo moral iti vsak sam volit. Volilo se bo v nedeljo, da ne bo nihče kaj zamudil, od desetih naprej. Kdor bo hotel na guljaž, bo moral iti prej. (Veselost.)

Potepuški predlogi.

Govornik čita naprej letak: »Škodljivci Ljubljane so gospodarji v deželi, kjer imajo neomejeno oblast. Z brezprimerno ošabnostjo so vsak čas poteptali v deželnem zboru od naših zastopnikov podane predloge, ki bi bili v korist Ljubljani, pa tudi deželi.« — Dr. Šusteršič: Ničesar ne vem o takih stvareh. (Medklici: Mi tudi ne. — Pritrjevanje.) Nasprotno, kadar so prišli liberalci s kako prošnjo pred deželni zbor za kako posojilo, za kakšno drugo stvar tako niso prišli, so ga dobili, ker smo jim ga vedno dovolili. (Veselost.)

»Na rob propada«.

Dr. Šusteršič čita naprej: »A ti naši nasprotniki, ki se tako širokoustijo, kako jim je pri srcu blagor dežele in kako vzorno gospodarijo, so prišli s svojim gospodarstvom zdaj na rob propada.« — Dr. Šusteršič: Ta trditev: »Kranjska dežela pa bankerotna«, je tako neumna, da če je še kakšen prostor na Studencu, naj se prihrani tistemu, ki to trdi. Če je dežela bankerotna, je še veliko bolj bankerotna Ljubljana. Saj je vendar Ljubljana tudi v deželi. (Živahna, viharna veselost.) K sreči ni bankerotna ne Ljubljana, pri deželi je pa to še manj mogoče. Ljubljana šteje približno 4000 oseb, ki so podvržene davku, dežela ima pa 20- do 30krat toliko davkoplačevalcev, kolikor jih ima Ljubljana. Dežela sploh v bankerot priti ne more, ker lahko poviša davke. (Pritrjevanje.)

Ljubljana izmozgana do kosti.

Dr. Šusteršič nadaljuje čitanje letaka: »Deželne blagajne so docela izpraznjene in Kranjska stoji pred bankerotom. Zdaj naj bi prišla Ljubljana, da bi s trdo prisluženim svojim denarjem rešila zavoženo deželno gospodarstvo. Škodljivci Ljubljane jo hočejo izmozgati do kosti.« — Dr. Šusteršič: Tega še nisem vedel, da ima Ljubljana kosti. (Viharna veselost. Ploskanje.) Pač je prodajal in jih morebiti še kupuje in prodaja Rohrmanov Viki. (Viharna veselost.) — Govornik nadaljuje čitanje letaka: » . . . ker menijo, da bodo potem delali z ljubljanskimi prebivalci kot svinja z mehom. (Veselost.) To se pa ne sme zgoditi! Zgoditi se to sme tem manj, ker cesar ni potrdil, da bi smela dežela najeti deset milijonov posojila.«

Desetmilijonsko deželno posojilo.

Dr. Šusteršič: Cesar se še ni prav nič pečal z vprašanjem o posojilu. To se bo prav hitro zgodilo, ko reši deželni zbor nekatere formalnosti. To je čisto gotovo, da dobi dežela tudi 10 milijonov kron posojila, če jih rabi. — Govornik nadalje čita letak: ».. vsled česar škodljivci Ljubljane toliko bolj preže na naše mesto, da bi ga dobili v svoje roke in se izkopali iz svojega obupnega položaja (Viharna veselost), kamor so zašli po svoji brezvestnosti in po nepotrebnem razmetavanju ljudskega denarja. (Glavna posojilnica! Pritrjevanje. Veselost.) Zato pokažite tem ljudem vrata (Medklici: V magistrat. Veselost. Ploskanje), ko bodo hodili okrog vas in vas prosili, da bi jim dajali glasove za nove občinske volitve, ki bodo v par mesecih. Škodljivci Ljubljane so v deželnem zboru sklenili nov cestni zakon, po katerem bi morala Ljubljana vsako leto za ceste na deželi plačevati na stotisoče, ne da bi imela le en vinar od tega. To se pravi ljudem krasti denar iz žepa.

Svet na bivšem vojaškem oskrbovališču.

Škodljivci Ljubljane so preprečili, da bi se prodal in zazidal svet na bivšem vojaškem oskrbovališču, vsled česar ima velikansko škodo mestna občina, hudo škodo pa tudi obrtniki,« — (Dr. Šusteršič: »Morebiti socialni demokratje, drugi obrtniki gotovo ne. Pritrjevanje »ki bi bili pri gradnji dotičnih stavb zaslužili lepe denarje. To so nasprotniki Ljubljane storili prav iz samega sovraštva do ljubljanskega prebivalstva. Ker bi sami ne imeli nobene koristi od te prodaje in zazidanja, pa tudi noočejo, da bi jo imeli ljubljanski prebivalci, ki jih poznajo le takrat, kadar jim nalagajo novih deželnih doklad.«

Dr. Šusteršič: Kaj je storil deželni odbor takrat. Po starem občinskem redu, ki smo ga mi izpremenili, ni smela ljubljanska občina brez deželne postave prodati nobenega sveta, ki je bil vreden nad 10.000 kron. Svet je pa bil vreden 700.000 kron. Deželni odbor je samo rekel liberalcem: To ni prav. Za to mora biti deželni zakon. Nato so pa pričeli glave praskati (Veselost) in so sami prišli do tega, da so napravili neumnost. Mi smo v deželnem zboru tak zakon sklenili, da smejo svet prodati, zdaj so pa toliko predrzni, da tako pišejo. (Ogorčenje.)

Argentinsko meso.

Dr. Šusteršič čita nadalje letak: »Škodljivci Ljubljane in gospodarji v deželi so naravnost z ostudnim zasmehom zavrgli v deželnem zboru predlog dr. Novaka, naj se vpelje pri nas argentinsko meso, da se vsaj nekoliko opomore neznosni mesni draginji. Ljubljanski škodljivci hočejo, da imamo v Ljubljani strašno draginjo, hočejo, da ljubljansko prebivalstvo strada in trpi pomanjkanje, zato so odklonili in zavrgli dr. Novakov omenjeni predlog.«

O tem sem že govoril preje. Pripomnim zgolj še, da kar se tiče uvoza argentinskega mesa, nima zgolj govoriti dunajska vlada, marveč govoriti ima tudi ogrska vlada, ki se pa protivi uvozu argentinskega mesa, zato je v tem oziru vsaka beseda prazna.

Sedaj sem še le spoznal, da kapitan to stvar resno smatra in po daljšem govoru mi je razodel, da je tuja ladja njegova last, katero je na povratku dolge vožnje kupil in da se sam namerava preseliti z osmimi možmi na ono ladjo.

»Kaj bo pa z moštvom one ladje?«

»Ono bo prišlo na našo ladjo, katero bodo morali popraviti vsled dolgotrajne vožnje. Vi pa lahko postanete na »Vzhodni zvezdi« prvi krmilar.«

Lepa povest, sem mislil sam pri sebi, če bi bila le resnična. Nikoli nisem še slišal, da bi se ladje kar na širnem morju kupovale in nikdar še nisem videl, da bi se prestopilo kar na morju iz ene ladje v drugo, kakor v kak poštni voz. Na drugi strani mi je pa bilo zopet v izvanredno čast, biti prvi krmilar na tako lepi ladji. Dobil sem zopet prejšnji pogum in menil sem: Če gre naš kapitan, zakaj bi potem ne šel tudi jaz?

Kapitan je ugodil tudi vsem mojim zahtevam, pred vsem, da pusti zamorca na stari ladji. Z nami je šlo še šest mož, katerih vsakemu je moral kapitan izplačati 100 dolarjev. Kmalu nato smo jadrali z novo ladjo proti obrežju.

Naenkrat pa se mi je zdel naš kapitan nekako čmeren in otožen. Večkrat se je obregnil nad mano: »Pazite na tuje ladje!«

A v svoji veliki nervoznosti se je nekoč zmotil in mi rekel: »Pazite strogo na vojne ladje!«

Te besede so me napravile naenkrat opreznega in skušal sem sam pri sebi dognati, zakaj se neki vojnih ladij boji? Pa saj ne prevažamo kakih beguncev? Bil sem res radoveden kakor še nikoli v svojem življenju in namenil sem si vso stvar dognati in ladjo preiskati. Hitro sem se domislil Krehlerja in ko sem ga našel sem mu zaukazal, naj odpre nek zaboj. Ko se je Krehler vrnil k meni, sem zvedel dovolj. Ladja je bila polna orožja in municije.

Drugi dan mi ni dala vest miru in šepnil sem kapitanu na uho o utihotapljenem orožju. Kapitan ni hotel sicer o celi stvari nič vedeti, a slednjič mi je vendar izdal, — da vozimo orožje za ustaše.

»Ali se nič ne bojite, da ste se s tem zagrešili zoper postavo in da ste v smrtni nevarnosti? Mar li ne veste, kako ostri vojni zakoni nas vežejo?«

»To nič ne dene,« mi je odgovoril ravnodušno.

»In čemu ste to stvar toliko časa proti meni prikrivali?«

»Foolisch Dutschmann!« je vsklknil, »zato ker bi se vsi uprli in nihče bi ne bil voljan z menoj jadrati. Ali pa vi morebiti veste, koliko bomo zaslužili? Ako se nam dvakrat taka vožnja posreči, potem stopimo lahko takoj v pokoj.«

»Ako se nam pa stvar ponesreči?« sem mu padel nenadoma v besedo. Nato mi ni nič odgovoril in samo majaje z glavo zamahnil z roko dvomljivo proti meni.

Lepa prihodnjost! Na eni strani te čakajo zakladi Kalifornije, na drugi strani ti pa preti smrtna kazen, kajti po vojnih zakonih ni bilo dvoma, da bi bili v slučaju, da nas vjamejo, obešeni. Toda nevarnost napravi pomorščaka pogumnega in tako sem bil nehote primoran na ladji ostati.

Ko mi kapitan še rujnega vina natoči, mi zaupa vse svoje načrte in nakane.

»Vzhodna zvezda« je podvzela pod vodstvom novega kapitana pred kratkim časom še eno izdatno tihotapsko vožnjo. Toda nobena reč se dolgo ne skriva, ampak mora priti enkrat na dan. Tako se je nahajal v njegovem moštvu neki izdajalec, ki je državo na to stvar opozoril. Takoj se je uvedla preiskava in kmalu so se izvedela imena tihotapskih ladij. Unionisti so zbrali veliko brodovje, ki je zalezovalo te ladje. Čez nekoliko časa je prevzel krmilarstvo kapitan sam v roke, a nas je razdelil v majhne posadke, kateri vsaki je strogo naročil, dobro paziti na vsako, še tako majhno ladjico. Nadalje nam je zaukazal v določenem pristanišču ladjo hitro izprazniti, da se čim preje zopet povrnemo v San Francisco iskat novega blaga.

»Ako ne boste hoteli vdrugič zopet življenja tvegati,« nam je rekel kapitan nekega večera, »vas k temu ne bom silil, a upam, da boste kmalu spoznali sami pot do denarne sreče, ko boste videli, da v teh krajih zlato dežuje.« Pri tem pogovoru je vzel kozarec v roke in mi radostno napil.

Naslednjo noč smo že prišli v določeno pristanišče, kjer smo se izkrcali. Na določeno znamenje kapitanovo se je pripodila v večjem diru velikanska množica različnih nosilcev, ki so brez vsakega govorjenja izpraznili ladjo. Vse moštvo je moralo kar najstrožje molčati, edino poveljnik tujega moštva se je podal z našim kapitanom v kabino, kjer mu je naštel v moji navzočnosti visoko kopo bankovcev in drobiža. Še predno se je začelo danitj, smo zopet odjadrali proti San Franciscu.

Vsa stvar se je res tako lepo končala, da nisem mogel misliti, da bi nam v drugem slučaju pretila poguba. Na povratku smo sicer zadeli na majhno amerikansko križarico, ki je poslala poseben čoln s pregledovalnim uradnikom na našo ladjo, katero je pa k sreči našel popolnoma prazno. Sicer pa moram pripoznati, če bi bili vsi pregledovalci tako malomarni in uljudni proti nam, ne bi nikoli prišli v roke amerikanski uniji. Zelo sem se pa čudil njegovemu obnašanju proti meni in kapitanu, ker naju je neprestano meril s svojimi ostrimi pogledi od nog do glave. Slednjič se je kar najtopleje poslovil in se proti kapitanu oprostil.

Ko smo že jadrali ob severo-vzhodnem obrežju Amerike, zagledamo od daleč zopet neko ladjo, katero pa nismo mogli natančneje razločiti; vendar nam je kapitan za slučaj varnosti zapovedal hitreje voziti. Toda ker je bila ladja naših zasledovalcev močnejša in večja, nas je kmalu dohitela in tedaj

Kdo je narodni izdajalec?

Govornik čita do konca letak, ki slove: »Ti škodljivci Ljubljane so pa tudi škodljivci Slovencev. Pripustili so, da je na deželno sodnijo v Ljubljano prišel za predsednika Nemec in se nesramno norčujejo, češ, da je to batina samo za liberalne Slovence, pripustili so, da ima peščica ljubljanskih Nemcev in nemškutarjev svojo nemško gimnazijo, da bodo nemški fantiči odjedli kruh sinovom slovenskih starišev. Napadajo slovenske hranilnice, hvalijo in priporočajo pa nemško protestantovsko šparkaso, ki podpira protestante in nemške šole, za slovenske študente pa ne da niti solda. Ali je to pošteno? Ne! ni pošteno, tako delajo samo izdajalci lastnega naroda. Zato pa ljudje, ki nimajo nobenega čuta za pravico in poštenost, ne smejo zagospodariti na rotovžu. Ljubljansko prebivalstvo ne sme trpeti, da bi krvavelo še bolj vsled neodpustljive brezvestnosti deželnih gospodarjev, zato se ne sme dopustiti, da bi zavladali na ljubljanskem magistratu. Pokažite vrata njim in njihovim agitatorjem.« Končno še letak priporoča Ljubljančanom liberalce.

Dr. Šusteršič na te podle očitke odgovori končno približno tako-le: Predvsem konstatiram, da mi nismo pri deželnem sodišču ničesar pripustili. Ko se je imenoval predsednik ljubljanskemu deželnemu sodišču, smo mi stali v najhujšem boju z vlado za slovenske in jugoslovanske pravice. (Burno pritrjevanje.) Tisti naši rojaki, ki so ves čas pantlali z bivšo vlado, to so bili naši liberalci. Mi ne nosimo nobene odgovornosti, pač pa oni, ki so streljali iz zasede na nas, nas obrekovali, in ki so obenem sklepali umazane kupčije, kakor n. pr. kaže kupčija za Hribarjevo glavo. (Burno odobravanje.) Kar se tiče nemške gimnazije, omenja govornik: Dokler ni imela S. L. S. večine v deželi, ni bilo nobene slovenske gimnazije na Kranjskem. Danes imamo že štiri skoraj čisto slovenske gimnazije. Prej je bila I. državna gimnazija v Ljubljani nemška, danes je slovenska. Jaz nisem nikdar priporočal kake nemške hranilnice, kakor tudi ne naša stranka. (Pritrjevanje.) Mi smo hrabro ščitili koristi in pravice našega ljudstva. Kljub temu se razširja tak-le papir, ki smrdi, kakor smrdi kak star, crknjen kozel. (Burno pritrjevanje. Veselost. Ploskanje.)

Liberalni napadi na naše zavode.

Liberalci vpijejo zoper deželno gospodarstvo, da odvrnejo pozornost od popolnega in sramotnega poloma ljubljanskega mestnega gospodarstva, ki so je tekom let tako popolnoma zavozil.

Oni delajo prav ravno tako, kakor tisti člani popolnoma falitne liberalne »Glavne hranilnice in posojilnice«, ki, da odvrnejo pozornost od sebe, kriče zoper druge denarne zavode, da bodo falirali. (Tako je.) Namesto da bi rekli: **»Glavna hranilnica in posojilnica« je falirala,** lažejo zoper druge denarne zavode, da **bodo** »falirali«, samo da bi ljudje nekoliko manj mislili na **resnični** bankerot tam kjer je.

Tako početje se mora imenovati naravnost **brezvestno** in več kot lahkomišljeno (Tako je!), ker utegne dovesti do takih posledic, o katerih se menda tem elementom niti ne sanja!

Pomislite: Našli so se med temi elementi ljudje, ki se drznejo **mazati s strupeno slino laži in obrekovanja celo tako veliki, najuglednejši in najtrdnejši denarni zavod, kakršen je ljubljanska »Ljudska posojilnica«.** (Burno ogorčenje.)

In vsi znaki, ki so se dognali, kažejo, da je ta gonja **sistematična,** da jo vodi nevidna roka, ki jo pa vendar vsak pozna, kdor pozna delovanje izvestnih ljudi v našem mestu, **tistih ljudi, ki so čast, ves ugled in ves kredit našega mesta pomazali pred celim olikanim svetom.** (Burno pritrjevanje. Tako je!)

Seveda je ta brezvestna gonja v danem slučaju neskončno smešna, **ker prej se bo podrl ljubljanski Grad** (Pritrjevanje), **se bo podrl ljubljanski rotovž** (Pritrjevanje) **in se bo podrla cela Ljubljana, predno se bo omajal za en las tako trdni in solidni denarni zavod, kakršen je »Ljudska posojilnica«.** (Živahno pritrjevanje in ploskanje.) To povem jaz in prevzamem za te besede **popolno osebno odgovornost.** (Splošno odobravanje.)

Pravim, da je ta gonja smešna. (Pritrjevanje.) A smilijo se mi tisti maloštevilni kalini (Veselost), ki so se vjeli v nastavljene jim zanjke in s plašnim pogledom dvignili svoj denar v trdnem zavodu in ga nesli kdove kam, kjer bodo znabiti v kratkem lovili mačka za rep. (Veselost.)

Saj smo n. pr. tekom let doživeli, da so ljudje dvignili denar v »Ljudski posojilnici« in ga nesli — v »Glavno hranilnico in posojilnico«! Seve, ko se je izvedelo, kam da je zabredla »Glavna hranilnica in posojilnica«, so pričeli nositi njene knjižice s prestrašenim obrazom v »Ljudsko posojilnico«, ki jih pa seveda ni vzela, **ker jih v danem položaju vzeti ni smela!**

To le kot zgled. — Ne bom se podrobneje pečal z »Glavno hranilnico in posojilnico« in tudi ne z »Agro-Merkurjem«; ne želim nikomur škode, ne pri »Glavni«, ne pri »Agro-Merkurju« in ne drugod. Vsem želim, da si pomagajo tako, da ne bo imel nihče škode. (Pritrjevanje.)

Tega pa ne bomo trpeli, ne moremo in ne smemo trpeti, da bi se polom pri tem ali onem liberalnem zavodu, s katerim nimamo nikakoršnega stika, zlorabljal zoper nas. (Pritrjevanje.)

V 20letnem boju z liberalno stranko sem se prepričal, da pametna beseda tam malokdaj zaleže. Kljub temu jo izpregovorim na liberalen naslov.

Vajeni smo boja. In v vseh velikih bojih, v katerih se je šlo za politično, kulturno in gospodarsko moč v deželi, državi, med slovenskim ljudstvom in na slovanskem jugu v obče, **smo mi zmagali in liberalci so bili poraženi.** (Navdušeno pritrjevanje.)

Če nas hočejo liberalci sedaj **siliti** v boj, ki bo hujši, kot vsi predidoči naši boji, **ga bodo imeli, a jamčim jim, da bo njih poraz v tem boju hujši, veliko hujši, kot vsi prejšnji!** In za to ne jamčim samo jaz sam, **z menoj prevzame to jamstvo vesoljna »Vseslovenska Ljudska Stranka«, z menoj prevzame to jamstvo večina deželnega zbora kranjskega in z menoj prevzame to jamstvo »Slovenski klub« v državnem zboru!**

Seveda moram odkritosrčno povedati, da nas ta zadnji in najhujši poraz liberalne stranke **kot tak** ne bo prav nič bolel.

Toda če tega katastrofalnega bojnega kopja ne vzamemo v roke drugače nego **kruto izzvani in prisiljeni,** kadar je izčrpan zadnji ostanek naše — včasih prevelike — potrpežljivosti, je razlog ta, **da pade v takem boju mnogo nedolžnih žrtev** in pa, da se utegne takega boja **veseliti tretji, ki Slovencev sploh ne mara.**

Zato zadržujem ta boj do skrajnosti. Če pa bo neizogiben, **se bo izvedel do konca!**

Trdi se, da se udeležuje te gonje tudi »Mestna hranilnica« ljubljanska. Jaz nočem nikomur delati krivice. Napram nasprotnim trditvam od liberalne strani moram pa vendar konštatirati, da je to o »Mestni hranilnici« prvi pravil liberalni deželni poslanec in načelnik **»Kmečke posojilnice« gospod Ivan Knez.**

Toliko stoji na vsak način, da razni liberalci delajo sistematično gonjo. — Tedaj zadene liberalce odgovornost in nikogar drugega. Vsaka stranka, ki hoče kaj veljati, mora imeti toliko moči, da prepreči tako brezvestno početje svojih pristašev. Če pa nima te moči, mora sama za vse posledice nositi odgovornost! (Burno pritrjevanje. Navdušeni ponovni klici: »Živio dr. Šusteršič!«

Toda zadosti o tem!

Ljubljančani, modrost in pamet.

Stojimo zdaj v volivnem boju za ljubljanski občinski svet. Posebna strast v tem volivnem boju je nepotrebna, ker po volivni dolžnosti in po proporčnem načinu volitev dobi vsaka stranka, kar ji gre.

Na ljubljanskem magistratu mora zavladati modro, pametno in dobro gospodarstvo. (Pritrjevanje.) Občni blagor mesta imamo pred očmi. (Odobravanje.) Liberalci so pa vedno mislili, da je dobro gospodarstvo postranska stvar in da je glavna stvar politično strankarsko gospodarstvo. Na rotovžu se morajo navaditi pametno gospodariti z grošom davkoplačevalcev. Kličem Vam: »Izvolite pametne in trezne može, pa ne bomo nič zabavljali, ampak složno bomo za obči blagor vseh ljubljanskih prebivalcev. (Pritrjevanje.)

Kdor hoče, da se naprej gospodari na magistratu kakor doslej — bo volil liberalno in nobena sila sveta jim teh glasov ne vzame.

Kdor pa hoče izpremembo, tega hripavo kričanje ne bo odvrnilo od tega, da voli s kako drugo stranko.

S. L. S. je pokazala v deželnem zboru, kaj zna. (Burno pritrjevanje.) S. L. S. je pokazala tudi v državnem zboru, kaj da zna, kjer jo spoštujejo in vpoštevajo. (Pritrjevanje.) Naša stranka je vedno le delala za občni blagor, za ljudstvo, za narod, za splošnost. Le tista stranka je pa kaj vredna, ki zapostavlja nizkotno korist za občni blagor. (Pritrjevanje.)

Mi delamo za **ljudstvo, za narod, za splošnost,** kar mora priznati vsak pošten človek. (Tako je! Pritrjevanje. Ploskanje.)

Na Dunaju imamo močno pozicijo — ali ne bo dobro za Ljubljano, da ji pride to v korist! (Tako je! Pritrjevanje.)?

V Kranjskem deželnem zboru imamo večino. Ali bi ne bilo dobro, za Ljubljano, ako stoji ta večina na njeni strani? Večina bi rekla, kadar bi se šlo za Ljubljano, to ni samo liberalna, to je tudi naša stvar. (Pritrjevanje.)

Volja ljudstva naj odloči!

Liberalci delajo vedno umetno nasprotstvo med mestom in deželo in vendar morata meščan in kmet delati roko v roki. (Pritrjevanje.) Dobro bi bilo v prvi vrsti za Ljubljano, da pade ta kitajski zid, ki so ga zgradili liberalci iz nezaupanja in mrzle nasproti naši stranki. (Pritrjevanje.) Zaupanje in ljubezen do skupne koristi, to bo kaj izdalo beli Ljubljani. Proč s politiko z magistrata, **vanj z dobrim, treznim, solidnim gospodarstvom.** To bo kaj izdalo, ne pa tiste strankarske fraze. V slogi z vsemi faktorji hočemo delovati za blagor bele Ljubljane. Komur je to prav, bo z mirno vestjo glasoval za kandidate S. L. S. Sicer pa:

Volja ljudstva naj odloči!

(Navdušeno pritrjevanje in viharno ploskanje dr. Šusteršiču. Govorniku čestitajo. Viharni živio klici.)

DR. KREK.

Med velikanskim navdušenjem je nato govoril dr. Krek. Žalibog ni bilo mogoče danes pravočasno postaviti tega odličnega govora. Ker nam je na tem, da naročniki dobe celotni govor, bomo priobčili celotni govor v pondeljkovi številki. Opozarjamo Ljubljančane, naj dr. Krekov govor temeljito prečitajo in premislijo.

Včerajšnji shod je napravil na javnost velikanski vtisek. Pokazal je, da se vzbujajo množice, ki so doslej brezpravne stale ob strani in katerim je S. L. S. priborila pravice.

Sestava vlade Bienerth št. III.

Počasi se sestavlja Bienerthova vlada št. III. Bienerth se pogaja s strankami, trudi se, vzravnava nasprotstva med strankami samimi. Iz vseh došlih poročil posnemamo le jedro, a niti za to ne moremo prevzeti popolnega jamstva, ker znamo, da ob takih trenotkih, ko se sestavlja v naši državi vlada, ki zajamči trdno večino zbornici, časnikarji v večji meri kakor drugod poročajo prazne čenče, včasih tudi take, ki jih nalašč spravijo med svet zato, da zakrijejo prave svoje načrte vodilni državniki in tudi voditelji strank.

Vlada Bienerth III. in njen program.

Po listih je krožila včeraj sledeča lista: Bienerth, min. predsedstvo, Stürgkh, notranje stvari, Glabinski, železniško ministrstvo, Hochenburger, pravosodje, Weiskirchner, trgovinsko ministrstvo, Braf, poljedelsko ministrstvo, Georgi, brambeno ministrstvo. Imena ostalih kandidatov to poročilo, ki je navidezno dobro skombinirano, ta lista ne pove. Program nove vlade je po

---

se je pričela pravcata dirka. Ko je nastopila noč je izginila ladja zopet izpred oči in nismo jo prej videli kot naslednjega dne zjutraj tik za našim hrbtom. Ker je bila namreč megla, nas ni mogel nihče prej nanjo opozoriti, a sedaj nam je pretila velika nevarnost, ker opraviti je bilo z veliko amerikansko ladjo. Ko smo se ozrli okrog sebe, smo spoznali, da nas je prignala križarica v notranjost kalifornijskega zaliva. Že smo slišali signale, ki so nam grozili s pogubo in čudež bi se bil moral zgoditi, če bi se hoteli še pravočasno iz rok sovražnikovih rešiti. Nasprotniki so nam začeli dajati znamenja z zastavami, izmed katerih sem poznal le enega, ki se je glasil: Orožje na stran in udaj se!

»Kar tako poceni se pa vendar ne prodamo,« sem mislil sam pri sebi. Ne meneč se za pretenje sovražnikovo, je rezal naš parnik morsko gladino z največjo brzino. Ako bi imeli na našem parniku saj en čoln na razpolago, bi se gotovo rešili sovražnih krogel. Mnogo je tudi zagrešil kapitan, ki je zapovedal vsled strahu počasneje voziti. Jaz sam nisem vedel, kaj je bil vzrok njegovi veliki razburjenosti, ali strah ali obup. Videl sem samo, kako je ustrelil s samokresom proti sovražnim četam, nato pa stekel po stopnicah v kajito. Takoj sem mu sledil do vrat.

»Poskakajmo vendar v morje, da se še pravočasno rešimo!« sem zavpil za njim.

»Vrag te vzemi! Tukaj imam jaz zapovedovati, ne pa ti!« je zakričal nad menoj.

»Saj imam tudi pravico protiviti se vašim poveljem! Vi ste nas brez naše vednosti zapeljali v smrtno nevarnost in vaša dolžnost je, naše življenje ohraniti, ako vam je mogoče!«

»By Jove!« je rentačil nad mano in napel petelina. Naenkrat sem zaslišal zamolkel pok, kateremu je sledilo burno golčanje. Slutil sem, kaj se je zgodilo; planil sem hitro v kapitanovo kajito, kjer sem ga našel v zadnjih zdihljejih valjati se po tleh. Poleg njega je ležal samokres, a iz glave mu je brizgala vroča kri.

Stekel sem nazaj po stopnicah na krov, katerega je ravnokar strgala sovražnikova krogla in že je tudi nam žugala grozna smrt v valovih, ker se je začela ladja potapljati.

»Vstavite ladjo!« sem zaukazal krmilarju. Prosil sem tovariše naj mi pomagajo razvezati čoln, katerega bi spustili v morje in se tako rešili. Toda niti eden me ni ubogal. Eden je grabil denar in perilo skupaj, drugi mi je rekel, da nimam nič ukazovati, drugi so držali obupno roke navskriž. Še večjo razburjenost pa je zanesel mali mornar, ki je prihitel v vsi sapi na krov z novico, da je kapitan mrtev.

»Vi ste ga usmrtili,« je kričal nad menoj in s tem razdražil še ostalo moštvo.

Dva moža sta že skočila v morje in plavala proti obrežju. »Kakor hitro zadenemo na plitvino, poskočimo tudi mi v morje,« sem zavpil navdušeno proti Krehlerju. Nekaj minut na to je zadel naš parnik na plitvino in v trenotku smo bili pod vodo. Predno sem prišel zopet na površino je plaval že daleč pred menoj Krehler. Kmalu sva dosegla obrežje, katero je preplezal najprej Krehler nato pa vrgel še meni vrv in me potegnil na suho. Zbežala sva kar najhitreje v bližnji gozd; od daleč sva slišala še nekaj pokov, nakar sva se ulegla v senco košatega drevesa, kjer sva se zasopljena do dobra odpočila.

Kalifornija je pač oblagodarjena dežela, a lagal bi, če bi hvalil najino pešpot proti San Franciscu; nama ni napravilo posebno prijaznega utisa; bilo je že precej mrzlo in poleg tega naju je še najina strgana obleka kaj malo priporočala tujim vratom, kjer smo potrkali in prosili, da bi nam dali košček kruha, ali da bi nam saj pokazali bližnjo pot v San Francisco. Večina nam je zaprla pred nosom duri in nas zavrnila kot vsakdanje tamošnje kopače zlata, in nama toliko časa sledili s samokresom v roki, dokler jim nisva izginila izpred oči. Po dolgem in trudapolnem potovanju sva konečno prišla v pristanišče mesta San Francisco, kjer sva upala, da naju vzamejo na ladjo.

Sklenila sva ob'skati nemškega poslanika in mu razodeti vse najine dogodke, kar sva se pa kmalu zopet premislila, kajti nisva imela nič s čimer bi se izkazala in izgubljena bi bila, če bi padla v roke postave. Zdelo se nama je umestneje, nepoznano nekaj časa v mestu ali pa v pristanišču delati in se potem zopet vrniti.

Četrtino dolarja sva zaslužila že pri vstopu v mesto, ko sva pomagala potiskati prenaložen voz. Za Nemca ni bila to slaba napitnina, a v deželi zlata bi mogli dobiti za ta denar k večjemu kozarec piva in majhen hleb kruha. Porabila sva ta denar za plačanje stanarine, za majhno podstrešno sobo v hiši nekega Kitajca, kjer bi naju po mojem mnenju najtežje zavohali. Sicer nama je postalo lažje, ko sva videla, da nama ne bo treba prenočevati pod milim nebom. Pri gospodarju sva pa tudi toliko zaslužila z malenkostnim delom, da sva zadostila najnim najhujšim življenjskim potrebam. Ko sva se čez nekaj dni do dobrega pokrepčala, sva se napotila v pristanišče, kjer sva upala dela dobiti. Že prve dni najine službe nama je šlo boljše, kakor sva pričakovala. Krehler je namreč delal v nekem skladišču premoga, a jaz sem bil sprejet od nekega restavraterja v pristanišču za čiščenje steklenic. Ko sem pa nekega dne moral slučajno nesti nekaj steklenic v gostilniški salon, sem zagledal na tamošnji mizi časopis, v katerem se je blestelo veliko tiskano moje malenkostno ime. Kmalu bi se bil sesedel, ko sem bral časopis; nato sem ga pa odložil in hitel zopet nazaj v klet, kajti že pri prvih besedah, ki sem jih bral se mi je stemnilo pred očmi. Bilo je pismo, ki je merilo na mene

tem poročilu: delegacije, proračun, davčne predloge, ki so tudi nujne, da se pokrijejo stroški socialnega zavarovanja in vojaške zahteve.

Krščanski socialci in nemški frajzin.

Nemški frajzin je zagnal grozno gonjo, ker se je poročalo, da postane naučni minister dvorni svetnik Lamasch, ki pripada v gosposki zbornici desnici. Krščanski socialci zato prav pošteno oštevajo nemški frajzin in jim je njihovo časopisje povedalo, da svobodomisleci ne bodo več tako terorizirali, kakor so prej.

Poljaki in Čehi.

Po zadnjih poročilih postane železniški minister Glabinski, gališki minister krajan pa Zaleski. Bienerth še tudi upa na to, da pridobi Čehe za kabinet Bienerth III. Poseben Bienerthov zaupnik se je odpeljal v Prago, da konferira s Čehi.

Nove volitve.

Bivši minister dr. Fořt je govoril 6. t. m. v Kourinu. Naglašal je, da je le vprašanje nekaj tednov, **da se razpusti državni in češki deželni zbor.**

Interministerialna konferenca za kranjske melioracije.

Kranjski deželni odbor se je lotil z veliko pridnostjo melioračnega dela. V dveh letih se je zdaj več zgradilo, kakor prej v dvajsetih, in ni dežele, katere stavbeni urad bi imel v delu primeroma tolikih in tako raznovrstnih del. Kar se je skozi desetletja zamudilo, to se zdaj popravlja. Je pa tudi skrajni čas, kajti ravno silno izseljevanje ljudstva iz dežele nam priča, da je treba novega gospodarskega življenja. Poleg zadružne ljudske organizacije pa gospodarsko življenje najbolj povzdignejo javna dela, ako so izvršena po pravem načrtu in ako dajo ljudstvu pomoči v najbolj perečih potrebah. Zboljšajo se gospodarske in prometne razmere in nov zaslužek pride v deželo.

Med taka dela spadajo ceste in mostovi, vodovodi, izsuševanje in namaknje zemljišč uravnava rek in hudournikov itd. V deželnem odboru se sestavlja program za izvršitev teh del in za dela, ki bi prišla v doglednem času do izvršitve, je deželni stavbni nadsvetnik Klinar proračunal stroške na približno 38 milijonov kron. Med temi deli je obsežena že celotna vodna preskrba za Suho Krajino in za notranjski Kras.

Tako obsežno delovanje pa mora biti zakonito urejeno. Ne more se sklepati in denar najemati od slučaja do slučaja, ampak treba je poleg tehničnega programa tudi finančnega programa in stalno ureditev gospodarstva z melioračnimi denarji. Zato je kranjski deželni zbor sklenil dvoje: Najprej je določil kot deželni prispevek za te melioračne zgradbe vsoto 10 milijonov kron, ki se morajo nabaviti potom posojila in se porabijo tekom let po napredku zgradb. Potem je pa sklenil obširnejši melioračni zakon, ki določa upravo melioračnega zaklada in gospodarstvo z denarji, ki se stekajo v ta namen.

Oba ta zakona pa nista še dobila Najvišjega potrjenja. Na poti skozi razna ministrstva sta se ustavila. Temu se ni čuditi, kajti ta melioračni zakon, ki ustvarja stalni melioračni deželni zaklad, ima tudi za državo veliko važnost.

Najprej so prizadete po tem zakonu tudi državne finance, zlasti etat poljedelskega ministrstva. Kajti po sedaj veljavnem ključu prispeva za gotove vrste melioracij država v izredno visoki meri. Če torej dá dežela deset milijonov, se pravi to, da bo dobila Kranjska od države za te namene še mnogo več.

Dalje se pričakuje v bližnji bodočnosti saniranje deželnih financ. Vlada zato zadržuje najemanje posojil in vpliva na to, da bi dežela svoje izdatke omejila. Vsled jako nerednega gospodarstva v nekaterih kronovinah je pa tudi nastalo neko nezaupanje do deželnih uprav, ki nam škoduje. Na Kranjskem je deželno gospodarstvo urejeno in bo prišlo v ravnotežje, ko mu država prepusti dohodke, katere zahtevamo iz naslova: saniranje deželnih financ. Drugače je v drugih deželah, ki izkušajo zamašiti ogromne primanjkljaje v tekočem gospodarstvu s tem, da porabljajo vse na razpolago jim stoječe fonfonde. Tega se pri nas ni bati, a splošna mizerija deželnih financ tudi nam škoduje. V taki družbi smo. Ne moremo pomagati.

Kranjski melioračni zakon je pa tudi nekaj novega. Nobena dežela še ni tako natančno uredila svojega gradbenega delovanja. Tu smo Kranjci zopet enkrat prvi. Ta zakon torej ustvarja neki prejudic in bo postal vzor tudi za druge dežele, ki nas bodo posnemale. In to je glavni vzrok, zakaj se je centralna vlada obotavljala pritrditi našim zahtevam in predložiti zakon v Najvišje potrjenje.

Tudi je vladalo nesoglasje med zastopniki raznih ministrstev, kateri so izkušali uveljaviti pri tem vprašanju svoja različna stališča. Navadnim uradnim potom bi bilo lahko trajalo še nekaj let, preden bi mi prišli do melioračnega zakona. Posledice za kranjsko deželo bi bile jako kvarne, kajti vse tako nadepolno pričeto delo bi se ustavilo.

Ta gordiški vozelj je pa presekal deželni glavar pl. Šuklje, ki se mu je posrečilo doseči interministerielno konferenco, pri kateri se je doseglo soglasje med deželnim zastopom in med prizadetimi ministrstvi. Ko je deželni glavar z ministroma Bilinskim in Haerdtlom dogovoril glavna določila, so se sešli referenti k skupni seji, pri kateri se je določilo besedilo zakona, katero se predloži deželnemu zboru.

Ta konferenca se je vršila v finančnem ministrstvu v četrtek. Kranjsko deželo so zastopali glavar pl. Šuklje, dr. Lampe in ravnatelj Zamida, finančno ministrstvo sekcijski načelnik baron Engel in ministerialni svetnik Lopurzanski, za druga ministrstva so bili navzoči ministerialni svetniki Deutsch, Lašič, Davy. Po štiriurnem posvetovanju, pri katerem se je obravnavalo o vsakem stavku besedila, se je dosegel sporazum.

V materielnem oziru so bile sprejete vse zahteve deželnih zastopnikov. Izpremembe so zgolj formalnega in legislativno-tehničnega značaja.

Tako smo prišli za odločen korak dalje v zadevi, ki je za blagostanje kranjske dežele največjega pomena.

V proslavo 70 letnice skladatelja Frana Gerbića

priredi slovensko glasbeno društvo »LJUBLJANA« v nedeljo, dne 8. januarja 1911, ob 1/25. uri popoldne v veliki dvorani »Uniona«

koncert

Sodelujejo: gdč. **Jarmila Lilly Gerbičeva,** profesorica in operna pevka (sopran); gdč. **Marija Peršlova,** solistka slovenske opere (alt); g. **Ludovik Bajde** (tenor); mešani in moški zbor „Ljubljane“ (150 članov) ter orkester „Slovenske Filharmonije“ pod vodstvom g. kapelnika **Ed. Czajaneka.**

Zborovodja: **Anton Svetek.**

Zbori:

Gerbič: **Žitno polje**
Gerbič: **Čebelar**
Premrl: **Pesem žrjavov**
} mešani zbori a capella.

Gerbič: **„Sanctus“** in **„Benedictus“** za mešani zbor s spremljevanjem orkestra.

Gerbič: **„Ave Maria“** za ženski zbor ter dve soli s spremljevanjem klavirja, harmonija in dveh gosli. — Solo: gdč. J. L. Gerbič in M. Peršl.

Gerbič: a) **Deklica mila,** *b)* **Slavček, daj mi svoje petje,** *c)* **Vabilo,** *č)* **Pastirček,** *d)* **Vinska,** moški zbori a capella.

Soli:

Gerbič: **Pesem Barbe** iz opere **„Kres“,** alt s spremljevanjem orkestra.

Sattner: **Deklica in ptič,** tenor s spremljevanjem klavirja.

Orkester:

Gerbič: **Jugoslovanska balada.**
Gerbič: **Jugoslovanska rapsodija.**

Cena prostorom: Parterni sedeži po 5, 4, 3, 2. 1·60 in 1 K; balkonski 3 in 2 K; galerijski 1·20 K; stojišče 60 v.

Vstopnice so v predprodaji v trafiki hotela „Union“, jutri večer se pa dobe pri blagajni.

Dnevne novice.

+ **»Narodnjaki«.** Kadarkoli so bili liberalci v zadregi, kako pokriti svoje grehe, vedno so se oblekli v narodne barve in kričaje letali po Ljubljani. To jim je časih pomagalo, sedaj pa vedno v širše kroge prodira zavest, kako grdo so liberalci ljudi s svojim narodnim vpitjem vlekli za nos. In če sedaj v skrbi za večino v ljubljanskem občinskem zastopu bijejo na narodni boben, jih nihče nima za resne. Ljudje jih že do dobra poznajo, kako hitro slečejo narodnost, ako jim to kaže. Zato pa napadi od take strani odlete od nas in tudi odgovarjati ni vredno na vse klobasarije, s katerimi hočejo svojo narodnost kazati ljudje, ki so pritrjevali dr. Tavčarju, ko je dejal, da je bilo najpametnejše politično delo liberalne stranke zveza z Nemci, ko so mižali, ko je Vseslovan Hribar podpisal Nemcem pogodbo, ki so dr. Oražnu izrekli zaupnico in ki so z 20. septembrom pokazali, kaki škodljivci so. Od takih ljudi se mi ne bomo učili ne narodne značajnosti, pa tudi ne narodne poštenosti! Mi stojimo sredi narodnega dela, oni naj pa še dalje stoje sredi praznega zabavljanja.

+ **Dr. Tavčar o narodnjaštvu liberalne stranke.** Dr. Tavčar je v pravdi proti »Miru« pred nemškimi celovškimi porotniki tako-le tožil po zvezi z Nemci: »Jaz stojim deset let kot vodja liberalne stranke; mi smo se zvezali s svobodomiselnimi Nemci in kdo drug je bil tisti, ki je to zvezo označil kot izdajstvo, nego gospod dr. Brejc, ki jo je razbil v deželnem zboru kranjskem, in danes igra pred Vami ulogo rešitelja Koroške!« Dr. Brejc je žalostnemu liberalnemu labodu odgovoril, da nas prav veseli, da smo razbili zvezo z Nemci. In prav je, da smo razbili na žalost Tavčarjevo in liberalcev zvezo, ki je imela za »nadžupana« Ljubljane grofa Barbota, ki je v deželni šolski svet za zastopnika slovenske dežele poslala Nemca, ki je zavirala dolgo vrsto let slovenske ulične napise v Ljubljani in ki je še celo vrsto drugih podpisanih koncesij dajala Nemcem, ki so bili faktični gospodarji v deželi. Če ta gospoda, ki v Celovcu toži po zvezi z Nemci, v Ljubljani kriči o »narodnem Efijalstvu klerikalcev«, je to pač namenjeno samo za silno omejene ljudi.

+ **Pojasnilo.** Glavna posojilnica, ki je ustavila izplačila, ima svoje prostore v »Zvezdi«, na vogalu nasproti nunski cerkvi. V »Zvezdi« ima pa tudi v nunskem poslopju svoje prostore »Vzajemno podporno društvo«. Ker se je zgodilo, da so ljudje zamenjavali »Glavno posojilnico« z »Vzajemnim podpor. društvom« opozarjamo občinstvo, da »Vzajemno podporno društvo« posluje redno, kakor doslej in da je denar pri »Vzajemnem podpornem društvu« popolnoma varno naložen. Torej naj nikdo ne zamenja »Glavne posojilnice«, ki ima svojo pisarno nasproti nunski cerkvi, z »Vzajemnim podpornim društvom«, ki posluje v nunskem poslopju.

+ **Mestna hranilnica ljubljanska in deželni poslanec Ivan Knez.** Dobili smo in priobčujemo: Štev. 181. V Ljubljani, dne 4. januarja 1911. Slavnemu uredništvu »Slovenca« v Ljubljani. Popravek. V zmislu tisk. zakona § 19. izvolite z ozirom na notico pod zaglavjem »Brezmejna nesramnost«, priobčeno v 2. številki dne 3. januarja 1911 l. svojega lista, sprejeti in priobčiti, kakor postava določa, nastopni stvarni popravek: 1. Ni res, da je Mestna hranilnica ljubljanska »najela postreščke, ki lovijo vlagatelje in knjižice po mestu«, ampak je res, da vlagatelji sami radi prihajajo v Mestno hranilnico ljubljansko, ker je to najvarnejša hranilnica. 2. Ni res, da mora pri isti hranilnici vladati »velikanska suša«, ampak je res, da je Mestna hranilnica ljubljanska najmočnejši in najtrdnejši denarni zavod slovenski, ki izpolnjuje vse nanj stavljene zahteve. 3. Ni res, da je Mestna hranilnica ljubljanska pred kratkim radi izplačila 50.000 K vloge »zahtevala cel teden odloga«, ampak je res, da je odpoved omenjene vloge, ki pa je bila višja nego 50.000 K, vzela na znanje in izplačilo, oziroma dan izplačila stavila stranki na razpolago, in ker stranka ni takoj realizovala vloge, bila je pozvana, da to lahko takoj stori, kar se je res drugi dan zgodilo. 4. Ni res, da ima Mestna hranilnica ljubljanska 37 milijonov kron hranilnih vlog, ampak je res, da ima Mestna hranilnica ljubljanska 39,700.713 K 77 v. vlog, to je blizu

---

kot begunca. Dolžili so me izdajstva in kapitanovega umora. Pod pismom je bila priobčena natančno moja slika. Posebno dobro so bile zadete moje mišice, ki so opisovale mojo veliko moč.

Nisem mislil v nagiici na to, da bi me moj beg najlažje izdal, ampak nenadoma me je zmanjkalo. Ko sem v svoji lahkomišljenosti hitel po ulici, sem zadel ob nekem ovinku z nekim vinjenim zamorcem skupaj, in to ni bil nihče drugi kakor moj smrtni sovražnik Sappo, ki pa me k sreči v svoji pijanosti ni mogel spoznati. Med potjo proti domu sem si kupil dotični časopis, katerega sem prišedši domov natančno še enkrat prečital. Iz vsega sem še povzel, da je bil dotični mlad mornarček ujet, nas v zaporu izdal in mene obsodil, da sem umoril kapitana in zbežal s tovarišem Krehlerjem. Ko je prišel zvečer Krehler domov, se je najprej začudil, da sem prej doma kot on, kar ni bila navada med nama. Nato sem mu hitro stvar razjasnil in mu podal časopis. Kakor sem čital na njegovem obrazu, ga ni ta novica posebno radostno dirnila. In od tedaj nisva smela nikoli več na cesto, to se pravi toliko, kot da nisva zaslužila nič denarja, a brez denarja se ne da živeti. Stradala sva toliko časa, dokler nama ni potekla stanarina. Poleg mraza, ki sva ga morala prestati, naju je mučila lakota in strah pred vsako stopinjo, ki sva jo čula po stopnjicah. Vsakokrat, ko sva koga zaslišala, sva planila k oknu, raz katerega bi v slučaju nevarnosti poskakala na ulico. Stokrat sva premišljevala, če ne bi bilo boljše, ako bi se javila sama sodišču; toda kdo bi verjel najini nedolžnosti? Prazni so bili toraj vsi najini načrti.

Tako je prešlo nekaj tednov v vednem strahu, mrazu in še bolj naraščajočem pomanjkanju. Ko je napočil Silvestrov večer, sva si kupila pri najinem gospodarju za zadnji belič voščeno svečo, katero sva prilepila na mizo in si tako pripovedovaje različne stvari, krajšala čas, kakor: o rešitvi nedolžnih zasledovancev ter se pri tem skoraj neverjetno spogledovala. V mislih sva pač imela po mojem mnenju oba drugo domovino, in najine misli so plavale okrog tistih, ki se naju še spominjajo, toda z besedami nisva hotela drug druzega razburjati.

Končno položi Krehler svojo tresočo roko na mojo ramo in mi reče z zamolklim glasom: »Tako ne more iti več dalje, jaz se javim sam sodišču!«

»Ti si že od same žalosti ves bolan«, sem mu odgovoril. »Zato je še vedno dovolj časa; midva nočeva tukaj brez dela postopati, ali od lakote umreti. Pojdi, zgani se in ne bodi vendar tako pobit, poskusila bodeva še enkrat na kak način ubežati.«

»Beživa naj?« me je smeje vprašal zategnjeno! »Kam li?«

»V notranjost dežele! Pri polaganju min dobiva gotovo dovolj dela in tam toliko časa ostaneva, dokler se vsa stvar ne poleže in pozabi. Kaj hočeva drugega? Samo poguma ne smeva izgubiti.« Ta nasvet je izvanredno dopadel mojemu tovarišu, ki mi je vesel prikimal.

»Prav praviš, sinko moj«, mi je rekel, napevši vse svoje moči. »Kaj pa, če bi naju tudi tam dobili!? Vislice so konečno vendar še prijetnejše kakor pa stradanje.«

Tako sva se podala zopet na pot. Zunaj je močno deževalo in bila je izvanredno mrzla noč. Slaba mestna razsvetljava po ozkih ulicah nama je zelo ugajala, dokler nisva prišla na živahnejše ceste, med večje in manjše množice ljudstva, med katerimi sva se skoro izgubila. Na nekem vogalu sva se od njih odcepila in krenila proti pristanišču, kjer so nalagali premog na poštni parnik. Delavci so mrmraje opravljali težko delo; vsi bi rajši praznovali novo leto, ampak gospodar je moral preskrbeti s premogom parnik, ki ni smel čez noč v pristanišču ostati. Večina izmed delavcev je šla jezna domov in le nekateri so ostali v skladišču, ki pa bi tudi takoj odšli, če bi dobili namestnike. To naju je pozorne napravilo. Takoj sva se ponudila v delo. Tamošnji paznik naju je z odprtimi rokami sprejel. Pri vsem tem pa naju je še spodbujala nada, da naju mogoče parnik s seboj vzame.

»Ubogi človek«, reče paznik, ko je videl, da se je Krehler pod težo premogovega bremena, ki ga je nosil na hrbtu, sesedel. »Pojdi vendar v kuhinjo na ladjo in se pošteno pokrepčal, da zadobiš potrebnih moči!«

Meni samemu je delalo breme preglavico in z obema rokama sem si brisal pot po obrazu in pomagal pri tem še Krehlerju na ladjo. »Skrij se na ladji!« sem mu šepnil na uho, »s tem parnikom morava še nocoj odriniti na širno morje.«

Ko je bil parnik naložen, naju je paznik, hoteč plačati, zaman iskal. Da naju pa ni našel, mu ni bilo končno nič žal. Krehler se je bil namreč že preje skril v skladišču; jaz sem pa obenem z zadnjo košaro premoga tudi na ladjo skočil. Ko so naju pa vendar našli, ni bil kapitan takoj zadovoljen vzeti nas s seboj, a konečno sva se mu smilila in vzel je naju za premogača na ladjo. V pristanišču mesta Kandulo sva prestopila na angleško ladjo, ki naju je prepeljala v London. Sicer sva vse premoženje izgubila, a ohranila vsa si življenje. Iz Anglije in Nemčije sva pošiljala nato različne dopise v San Francisko, ki so nama v toliko pripomogli, da je bila preiskava proti nama ustavljena; sodišče je kmalu spoznalo, da je preostro proti nama nastopilo. Mogoče sva pa bila tudi preveč oddaljena od visokih gospodov, ki so se tolažili z Nirnberžani, ki nikogar ne obesijo.

M. Š.

40 milijonov kron; in naposled 5. ni res, da je naša hranilnica »liberalna Mestna hranilnica ljubljanska«, ampak je res, da je to prava nepristranska »Mestna hranilnica ljubljanska«, ki postopa strogo po pravilih, dalje da njeno poslovanje nadzoruje c. kr. komisar kot zastopnik državne oblasti in da je Mestna hranilnica ljubljanska pupilarnovarna hranilnica, ker v njo vlagajo cesarske oblasti denar maloletnih otrok in varovancev. — Mestna hranilnica ljubljanska. — Predsednik Ub. pl. Trnkóczy. Pisarnični ravnatelj: Ant. Svetek. — Gospodje so čudovito nervozni. Stvar s postreščki jim je zelo neljuba. Nad tem, kar o postreščkih sedaj popravljajo, se je pritoževal — deželni poslanec narodnonapredne stranke g. Ivan Knez. Sicer pa gospodom priporočamo, da temeljito prebero včerajšnji govor dr. Šusteršiča. Tam bodo našli mnogo zlatega poduka.

Starejšine, člani in gosti naših slov. katol. akademičnih društev, kateri so stalno ali slučajno v Ljubljani, se snidejo danes zvečer ob 8. uri v mali dvorani hotela Union.

Tedenskim naročnikom, ki niso pravnali oziroma obnovili naročnine, pomo v drugi polovici januarja ustavili list. Naj store takoj svojo dolžnost.

+ **Nečuveni škandali pri ljudskem štetju** se gode v Trstu. Posestniki strankam pol sploh ne izročajo, ampak sami izpolnjujejo ali pa dajo podpisati glede občevalnega jezika že preje izpolnjene pole in celo to se je zgodilo, da je **magistrat imenoval za števnega komisarja Laha iz kraljestva** Lamberta Caio, podanika tuje države! Sramota za vlado, če bo to res trpela!

— **Konferenca Sodalitatis Ss. Cordis** za dekanijo ljubljanske okolice bo v sredo dne 11. t. m. dopoldne ob pol 11. uri v pritličju knez. škofijske palače.

— **Konferenca Sodalitatis za žužemberško dekanijo** ne bo v ponedeljek 9. t. m., kakor je bilo prvotno določeno, temveč v sredo 11. t. m., ob ½ 11. uri v Žužemberku.

— **Nečuvene razmere v Kočevju.** Kočevska sodrga je mislila, da pridejo Slovenci na sv. Treh kraljev dan v svoje društvo in jih je čakala ves popoldan zaman! Proti večeru so se zastopniki in predstavniki kočevske kulture prigugali v mesto; pa, oj nesreče, štirje izmed njih, oboroženi z najodličnejšimi produkti njihove kulture, so dobili po prizadevanju orožnikov v glavarstvu prosto stanovanje.

— **Kaplan Kopitar iznova napaden!** Iz Kočevja se nam piše: Kaplan Kopitar je včeraj (6. januarja) šel od kosila; naenkrat se pripodijo že znani hujskači in ga sirovo inzultirajo. Odlikovali so se zopet Otto Herrmann, adjunkt pri gozdarskem uradu, Hans Arko, večni visokošolec in pisač Alojzij Verderber. Vsi ti in še precej drugih so kaplanu neznosno piskali in žvižgali v uho, ga obmetavali s snegom in suvali: vse to pred očmi policaja Kreuzmeyerja, ki ni ganil niti s prstom! Spremljali so ga s temi sirovostmi do župnišča in med potjo so ga hoteli nasilno poriniti v kavarno. — V Kočevju torej niti mirni pasant ni varen svojega življenja! Zadnjič vprašamo merodajne kroge: »Ali mera kočevskih brutalnosti še vedno ni polna?«

— **»Črna roka« v Trstu?** Optik Peter Stolfa, ki ima v Trstu na trgu Tomaseo svojo prodajalno, je zadnje čase dobil več pisem, podpisanih od »Črne roke« — Mano nera — naj kmalu deponira 6000 kron v neko luknjo v zidu pri Sv. Vidu v Trstu, če ne, bo ustreljen. Mož je vsa pisma nesel na policijo, inspektor Titz pa je pisavca kmalu vjel. Razpostavil je svoje ljudi v bližini tistega zidu, in ko se je 5. t. m. pisavec tistih pisem ponoči res približal k tisti luknji, v katero je bil Titz dejal ovoj s papirjevimi izrezki, so se policaji vrgli nanj, pa jim je ušel. Nato so s streli druge nanj opozorili in so ga kmalu imeli, čeprav se je obupano branil in dva celo nekoliko poškodoval. Identificirali so ga za Avgusta Cucita, 21-letnega Tržačana, agenta v manifakturah. Zdaj pa treba dognati, ali je delal na svojo roko ali je pa res član »Črne roke«.

— **Zastrupili so se** vsled ogljikovih plinov dne 4. t. m v Beljaku Rozalija Hecher in njen dva meseca stari otrok ter delavec Wegscheider, ki je s Hecherjevo skupaj živel. Vzrok je bil ta, da so pustili zatvornico pri peči zaprto.

— **Dvoboj bosenskega saborskega predsednika?** Iz Carigrada se poroča, da sta vseučiliščnika Hakki beg Džimić in Abdurrahman Reizović pozvala na dvoboj saborskega predsednika dr. Savfet beg Bašagića.

— **Za popoln nedeljski počitek** se potezajo trgovski uslužbenci v Zagrebu; za dne 8. t. m. je sklican prvi javni shod.

— **Pasji davek zvišajo v Zagrebu.** Doslej je znašal 10 kron, sedaj se vsota početvori.

— **Križe pri Tržiču.** Prihodnjo nedeljo dne 8. januarja po popoldanski službi božji bode predavanje v prostoru tukajšnjega slovenskega katol. izobraževalnega društva »Stari Šoli«. Predava naš častiti gospod župnik Janez Zabukovec o novem občinskem redu in občinskem volivnem redu. Tukajšnje slovensko katol. izobraževalno društvo priredi drugo nedeljo dne 15. januarja svoj redni občni zbor. Vabijo se vsi stari in novi udje, ravno tako tudi pevski zbor, ker ta dan se bodo sprejemali novi udje.

— **Na zastrupljenju umrl.** Iz Križ pri Tržiču se nam poroča: V Pristavi pri g. Primožiču se je pretečeni teden zastrupil na krvi hlapec po imenu Pavle Ržen, ko se je z rjavo iglo na levi roki malo rano snažil. V petek popoldan mu je bilo kar slabo in zvečer so mu poklicali gospoda, da ga previdijo in obhajajo. In kaj je bilo! Niso ga hoteli v hišo, moral je v hlevu ležati in tudi v hlev so morali gospod z Bogom. Čez noč je umrl. Res žalostno je ta gospodar postopal s hlapcem. Mrtvega je takoj zapeljal v mrtvašnico.

Štajerske novice.

š **Nadomestne volitve v štajerski deželni zbor.** V četrtek so se vršile na Zgornjem Štajerskem v 2. volivnem okraju nadomestne volitve v deželni zbor. Okraj je doslej zastopal znani socijalni demokrat Jodlbauer, ki je pred kratkim časom zaradi raznih afer iz Štajerskega izginil. Za poslanca je izvoljen vnovič socijalno demokraški kandidat Mihael Kolleger s 3334 glasovi, med tem ko je nemško nacijonalni Iv. Burgstaller z 1780 glasovi ostal v manjšini.

š **Upravno sodišče** je na pritožbo knjigovodje Eiletza izjavilo, da sta izvolitvi dveh občinskih svetovalcev v mariborski občinski svet v tretjem razredu zaradi službenega razmerja izvoljenih neveljavni in se bodo zaradi tega morale vršiti nadomestne volitve.

š **Hymen.** V soboto 7. t. m. se poroči v Ptuju g. dr. Fr. Kotnik, c. kr. profesor v Celovcu in staréšina »Zarje« z gdč. Reziko Kranjc, učiteljevo hčerko iz Ptuja. Mladima novoporočencema kličemo: Bilo srečno na mnoga leta!

š **Celjski župan** dr. Henrik Jabornegg, plemeniti Altenfels, je z ozirom na svoje zdravstveno stanje odstopil kot župan in občinski svetnik. Ali je res samo bolehnost vzrok temu?

š **Slovensko gledališče v Mariboru.** V nedeljo dne 8. januarja se vprizori jako priljubljena burka ‚Svet brez mož' (Pereant možje). Igra se je uprizorila na vseh večjih odrih in na Dunaju se je igrala stokrat brez presledka pri razprodani hiši. Upamo, da tudi naše občinstvo ne bode zamudilo te povsod priljubljene igre.

š **Otroci vlomilci.** V Ptuju so 14- in 12-letni otroci Krivec, Naterer in Pulko vlomili v izložbe trgovin Slavitsch, Wratschko in Peteršič ter pokradli različno blago, srajce, gamaše, razglednice, nože itd.

š **Umrla** je na Novega leta dan ga. Amalia Wastian, mati poslanca Wastiana v Gradcu.

š **Zastrupila** sa je z žvepleno kislino v Trstu sobarica Terezija Pirnat, doma iz Slovenske Bistrice na Štajerskem. Zagledala se je pred dvemi leti v četovodio 20. lovskega polka v Trstu, Roberta Göyota, ki jo je za nos vlekel, ko je pa nedavno postal narednik, jo zapustil. Dekle je šla 5. t. m. k njemu v vojašnico in ga zmerjala, ko jo je pa iz svoje sobe odstranil, je izpila steklenico žveplene kisline in se zgrudila. V bolnišnici je nato kmalu izdihnila.

Ljubljanske novice.

lj **Javno predavanje S. K. S. Z.** Prihodnji torek bo v S. K. S. Z. predaval deželni odbornik g. dr. V. Pegan.

lj **Besedilo skladbam,** ki se bodo izvajale na jutrišnjem koncertu »Ljubljane« se bo dobilo jutri zvečer pri koncertu brezplačno.

lj **Nova maša.** Jutri ob pol desetih zjutraj bo daroval v nunski cerkvi prvo sveto mašo novomašnik Valentin Mihelič. Govoril bo dr. Nastran.

lj **Katehetsko zborovanje.** V sredo, dne 11. januarja ob petih bo mesečni sestanek katehetov. V razpravi bo 1 del katekizma z ozirom na zadnje predavanje „Konkretno, ne abstraktno." Referent katehet Ign. Zaplotnik. Odbor pričakuje številne udeležbe. Lokal Katoliška tiskarna, III. nadstropje.

lj **Vaja mešanega zbora »Ljubljane«** bo jutri točno ob pol 11. uri dopoludne.

lj **Deželni predsednik bar. Schwarz** se je odpeljal za kratek čas v Opatijo.

lj **»Glavna posojilnica«.** Jutri se vrši občni zbor »Glavne posojilnice« v »Mestnem Domu«. Med člani vlada velikansko razburjenje. Položaj je tak kot smo ga zadnjič slikali in polom neizogiben. Po postavi občni zbor nič drugega skleniti ne more kot konkurz.

lj **Bivši župan Hribar** ne namerava, kakor poroča »Slavisvhes Tagblatt« pri prihodnjih volitvah več kandidirati.

lj **Uboj v topničarski vojašnici.** — Sinoči okrog pol 9. ure zvečer prišel je prostak Oberš, rodom Spodnji Štajerc nekoliko vinjen domov. V sobi je nekaj njegovih tovarišev že spalo. Oberš je hotel svojega tovariša Veinzerla, doma iz Železne Kaplje na Koroškem s posteljo vred obrniti. To je Veinzerla vjezilo, pograbil je svojo nad glavo visečo sabljo ter z njo hotel razgrajajočega Oberša udariti. Oberša je to tako razjarilo, da je potegnil Veinzerlovo sabljo in isto njemu zasadil v prsi v bližino srca. Ranjenec se je onesvestil takoj, prepeljali so ga v marodni oddelek, kjer je v par urah umrl. Revček je prišel na Silvestrov večer s trimesečnega dopusta, katerega je imel radi bolehnosti, nazaj k polku po — smrt. Oberš svoj čin jako obžaluje ter ga mora stražiti posebna straža, da ne izvrši samoumora. Pač žalostne posledice alkohola, katerega naj bi se tudi pri vojakih vedno bolj omejevali.

lj **Liberalni shod,** ki je bil včeraj dopoldne v Mestnem domu, je bil zelo klavern. Bilo je na njem, dobro šteto, gotovo ne nad 250 ljudi. Vsekakor silna blamaža za shod, sklican z velikimi lepaki, oklici v »Narodu« in s silnim vriščem, »da morajo somišljeniki liberalne stranke vsi do zadnjega na shod.« Na galeriji je bilo pet dam. Videti je bilo na shodu samo stare, znane obraze, na katerih pa so imele poteze nekake žalostno čudne oblike.

»Če nis sam rodalub, ampak de te maja pu vrh tud še zacahnanga, de s kristjan in de t je zraven narudnast tud še vera pr src, pa te žihr Hučevari pubijeja ket garjuga mačka. Če s pa sam rodalub, brez vere, pa Buh na przaden, de b ker prst nate puložu, al te tou clu fentat. Tekat more ceu deželn udbor prec na pauce stopt in cela Ludska Stranka more ratat rebeliš in usm Hučevarjem, ud ta peruga du ta zadnga uratove zavit, al jh na kašna druga viža ukul prnest.«

Tacga mnejna sa leberaln časnki in mislja pr usm tem, de se iz takmo mnejnam še pustauja in soja pravicalubnast dukaženja.

Ja, prmej štefecl, deleč sa pršli naš leberalci. Usi tist, ke sa tišal preke sevemem tečaji in ja tud kulkr tulk deleč prribal, sa prave šalabarde preke našm leberalcem. Naš leberalci sa pršli še dle, kar se naumnast in hudubije am tiče, kokr sam Nansen. In če b se iz naumnastja dal tud u lft pridet, pa b naš leberalci že zdauni prekusl use avijatkarje tega in unga sveta. Škoda, res tauzentkrat škoda, de na morja soja naumnast in hudobnast za nč druzga ponucat, kokr de pumilvajne in usmilejne pr pametneh ldeh zbedeja.

Pa jest na morm zapupast, de se jh ta naumnast tku drži ket šuštarska smola, če prou maja med saba ena cela rajsa ta nar bl brihtneh prefesarju. Narobe: namest de b ratal tist, ke nisa prefesari, bl brihtn ud prefesarju, sa se pa še prefesari nalezl ud nh naumnast. Ja tu je žalastn!

Kdaj je še ud nas kermu na misu pršlu, de b kašnga nemškutarja puhvalu, če je Sluvenca tku pu raubarsk napadu, kokr sa jh zdej Hučevarji? Nekol! Pa nej je biu že ta Sluvenc leberalc al pa kej druzga. Leberalci sa pa iz takmo ajfram še clu puhvalil Hučevarje za nhna raubarija prec, ke sa u tem zvedl in šele čez dva, tri dni sa se za en tulk zbrihtal, de sa ena velika naumnast naredl in sa zatu začel zavijat na use plati, de b se spet vn zrezal. In ke je pred kratkem gespud dohtar Kurošc vrgu Nemcem bridka resnica u držaunmo zbore u ksiht, de je nhna kultura šnops, sa leberalci zagnal tak vriš, ket kukuš, če jastreba zagledaja, in mu naprej metal, de se tu na šika, de se takmo »Herrenvolke«, kokr se Nemci in nemškutari sami sebe zmerjaja, kej tacga u ksiht puve in jh razžal.

Pu mojeh misleh sa leberalci iz tem sojem vrišam zavle gespud dohtar Kuroščeve udkritasrčnast in resnicalubnast sam pukazal, de se na morja utrest tiste soje hlapčuske in suženske nature. Sam en sužn al pa hlapec ta nar bl zadne vrste, ke u seb čut, de ni nč, s pesti dupast, de ga edn zmerja, zaničuje in nazaj pustaula, sam pa mouči in pužira zmerjajne in zaničvajne. In naš leberalci sa iz tem pukazal, de dobr čutja, de sa nč, trikrat nč; zatu se jm je tu strašn čudn in nezaslišan zdel, de se upa en Sluvenc Nemcem taka resnica u ksiht puvedat.

Kua nuca našem leberalcem, če se iz napihnenem vampam iz zlatem ketnam prepreženem pustaulaja pu iblanskeh pajzelneh in čez klerekalce in čez use, kar je mejhn bl pametn, kokr sa sami, zabaulaja in šimfaja. Nhna duša se na more iz zlatam ukuvat; nhna duša in nhn jezek ustaneta umazana in suženska, in tku umazana in suženska, de se upata sam preke sojem ldem, Sluvencem, surou ubnašat; Nemcem pa liženja pete in sa usi srečn, če jm en Nemc al pa nemškutar sam prjazn ksiht pukaže.

Gespud dohtar Kurošc u držaunem zbore ni puvedu murde iz neprevidnast Nemcem bridka resnica; taka resnica puvedat Nemcem u ksiht, tu b bla clu doužnost usacga našga puslanca in slava tistmo, ke je ta peru čutu u seb tist člověšk čut, ke ga pouziguje čez navadnga sužna; ke se je upu sojmo sam u dumišli čutečmu se gespudari puvedat, kar zasluž, kar je že zdauni zaslužu. Sevede leberalci kej tacga na morja strt, ke sami nisa nč bulš.

Gespudi leberaln prvakari! Kua pa je nemška kultura druzga ket šnops, purajkel al pa kamen? Puvejte no! Al sa Nemci in nemškutari še kerkat nam pukazal, de sa kej bulš, ket sma mi? Spounte se na Ptuj, spounte se na Cele in spounte se na Hučeuje. Dobr b blu pa tud, če b se spounl na Iblana, dokler sa mel še nemškutari rotuž u rukah! U Iblan, u središč krajnske dežele, sa nam iz vilam, kulmi in iz sablam ubijal soja kultura u glava, al pa kodr je prletel. U Iblan, u središ krajnske dežele, sa vrgl tekat puštenga sluvenskega ubrtnika Boltata u kazinsk kavarn na bilard in sa ga pretepaval in mu iz sablam ubijal soja nemška kultura naš nemškutari in Nemci. Spounte se Anastazija Grüna, ke je Sluvencem u krajnskem deželnem zbore naprej metu, de lohka u šnajctihlne Sluvenci soja kultura iz saba nosma!

Tku sa delal Nemci in nemškutarl iz nam; tku delaja še dondons, in vi, leberalci, se upate zmerjat tistga, ke se jm je upu zuperstaut in jm puvedat, kar jm gre. Sram nej vas bo in sram nej u usacga, ke se pršteva vam, sužnem in iz vam drži.

Hučevarji sa zdej iz nouga pukazal, kaj je nhna kultura in vi na mignete iz prstam, ampak šuntate »Sluv. Ludska Stranka« in nhne vuditele, de nej zruhneja in Hučevarjem repetnice purežeja, sami pa se putuhnete ket pouh u sojmo brloge, zatu de b se bl Nemcem pršmajhlal in pr peru prložnast al neprložnast napadl »Sluvenska Ludska Stranka«.

Naš vuditeli, vuditeii »Sluvenske Ludske Stranke«, veja, kaj je nhna doužnost, sami, in sa ta doužnost tud zmeri iz ta narbulš vestjo izpolnuval, ne de b s kej za vaš vriš am jemal. Sturl uja ta doužnost tud zdej brez ldi hlapčuske nature, ke se upaja sam šuntat, ket utroc: »Ks, ks, dej ga no!«, če jh pa en nemškutar grdu pugleda, pa greja kokr de b jh kdu iz mokra cujna nadrevu.

Takm ldem udreka usaka pravic za gubezdajne

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

videli smo na shodu tudi slavnega Elijo Predoviča, ki je skušal, pokazati se dobre volje, vendar pa se mu je kljub temu poznalo, da je zadnje tedne precej shujšal in da se boji, da ne bi več mogel še kedaj jahati na konju po Ljubljani. Shod je otvoril in vodil dr Triller. Profesor Reisner, ki menda misli, da bo rešil Ljubljano iz blata, je govoril prvi in očital S. L. S. stvari, ki bi mu jih ovrgel vsak pastir iz zadnje gorske vasi in celo še kak njegov radikalen študent. Pa za liberalce je vse dobro. Novemu ljubljanskemu občinskemu redu je odrekal vsako vrednost, ker takega volivnega reda še nimajo nikjer drugod in ker je baje narejen samo za S. L. S. Reisner je sploh imeniten agitator. Najpoprej se skobaca na delavce, pa te ozmerja, potem opsuje okoličane, ki bodo volili v ljubljanski mestni zastop, ozmerja tudi okoličaneske branjevke, tako da ga je dr. Tavčar od strani že jako pisano pogledaval. Da je bil ubogi Reisner hud na deželno zborsko večino zaradi dr. Novakovega mesa iz Argentinije, je samo ob sebi umevno. Ko bi S. L. S. zavladala v Ljubljani, bi propadli vsi liberalni kulturni zavodi. Če dobe klerikalci v roke mestni svet, dobe Mestno hranilnico in tako tudi Narodni dom ter bodo vse vun pometali (!!) Napraviti to v Ljubljani, kar nimamo, more samo liberalna stranka. Dr. Reisner je klatil, da je napredni občinski zastop povzdignil Ljubljano iz razvalin, ker menda ne ve, da so to storili hišni posestniki, ki so se morali zadolžiti, in pa razni zavodi, ki so s svojim denarjem si postavili lepe zgradbe. Dr. Tavčar je hotel biti včeraj zelo mlad in duhovit, a mu bogvekako ni šlo od srca kot svoje čase, ko je bil še bolj poskočen. Spravil se je na deželnega glavarja pl. Šukljeta zaradi članka o cestnem zakonu v »Slovencu«. O dež. glavarju je Tavčar včeraj govoril, da je star, kakor bi bil dr. Tavčar še v nerodnih letih. Da je moral pozabavljati tudi proti dr. Peganu in dr. Zajcu, je samo ob sebi umevno. Dr. Tavčar je bil zelo hud na deželnega glavarja, o katerem je dejal, da se še ni nikdar obregnil vanj, a ker se je oglasil v javnosti (z resnico), naj nosi deželni glavar sam posledice, ako ga bo dr. Tavčar na shodu raztrgal. (Grozno!) Kar je navedel Šuklje v omenjenem »Slovenčevem« članku, je vse napačno, vse potvorjeno, samo dr. Tavčar govori čisto in zlato resnico. Šuklje, kakor kak akrobat v gostilni vilice in nože, požira številke. Dobrega prijatelja je našel v dr. Zajcu, ki je v hrustanju tudi velik akrobat. Po dr. Tavčarjevem, velja jubilejni most 271.000 K, (tu je Tavčar marsikaj goldinarjev zamenjal za krone), Mestni dom 254.000 K, in hotel Tivoli 215.000 K. (Ali ni to dovolj?) Tavčar je zaključil: Liberalci naj pri volitvah vsi vzklikujejo: Ne boste drli bele Ljubljane. Če je mislil dr. Tavčar to na naslov »Glavne posojilnice«, je imel prav. Tudi mi smo za to, naj se vlagateljev pri »Glavni posojilnici« ne odere, ampak naj jih liberalci pošteno izplačajo! — Sprejela se je nato še resolucija, v kateri se protestuje proti cestnemu in melioracijskemu zakonu, nakar je Triller shod zaključil. O kočevskih Slovencih ni bilo niti besedice govora in po logiki mladinskega lista bi bili tako kočevski Slovenci od liberalcev izdani. Zanimivo je bilo tudi opaževati, da dr. Tavčar kot deželni odbornik cestnega zakona ni proučil in da se proučuje šele iz neke vloge. Dr. Tavčar je včeraj na vse napravil vtisek, da je telesno še dobro ohranjen, da se mu pa duševni marazem že silno pozna.

lj **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** ima jutri, v nedeljo, 8. t. m., ob pol 11. uri dopoldne svoj redni mesečni shod. Na sporedu je tudi govor o jugoslovanski strokovni zvezi, ki ga bo govoril prof. Karol Drmastija.

lj. **Argentinsko meso v Ljubljani.** Tekom prihodnjih dni pride v Ljubljano prvo argentinsko meso, ki ga bodo prodajali naslednji mesarji: Anton Slovša, Vodnikov trg, Terezija Kunej, Vodnikov trg, Katarina Žan, Vodnikov trg in Anton Putrih, Stari trg 21. Cene argentinskemu mesu brez priklade mesa in kosti druge provenijence je določil mestni magistrat takole: Zadnji del kg K 1·40, sprednji del kg K 1·20.

lj. **Samoumor Ljubljančana v Zagrebu.** 35 letni zasebni sluga Valentin Traven, rojen Ljubljančan, zadnji čas vposlen v Delniški tiskarni v Zagrebu, je na Novo leto zelo popival in prišel pijan domov. Od tu pa je kmalu zopet odšel in pisal ženi, da se usmrti, kar pa žena ni smatrala za resno. 4. t. m. pa so našli Travna na pokopališču s prerezanim vratom. Prepeljali so ga v bolnico, kjer ga zdravniki le še upajo rešiti. Žena je ob grozni vesti omedlela.

lj **Umetniška razstava v paviljonu R. Jakopiča** ostane odprta le še do nedelje dne 8. januarja zvečer.

lj **Tujski promet v Ljubljani.** Meseca decembra je prišlo v Ljubljano 3958 tujcev — 1176 manj nego meseca novembra in 328 več kot meseca decembra 1909. — Od teh se je nastanilo v hotelu »Union« 747, Slon 663, Lloyd 376, Cesar avstrijski 237, Tivoli 202, Južni kolodvor 176, Štrukelj 160, Tratnik 124, Ilirija 123, Malič 120, Bavarski dvor 44, v ostalih gostilnah in prenočiščih pa 986 tujcev.

Razne stvari.

Mesto Rim pred bankerotom. Kakor je splošno znano, se nahajajo skoro vsa velika mesta v velikih denarnih zadregah. Vsako leto vedno več izdatkov, četudi večkrat za prav nepotrebne in brezkoristne stvari, denarni viri nazadnje tudi usahnejo, potem ni čuda, če mestnim upravam slaba prede. Eno izmed najbolj zanikarnih in denarno najbolj slabih mest pa je Rim. Pravijo, da vladajo posebno v na novo pozidanih delih mesta neverjetne razmere. Ni vodovoda, ne kanalov, ne cest ne ulic, polno nesnage in umazanosti. Mestna uprava pod znanim judom Nathanom je tako slaba, da si slabejše ne moremo misliti. To je dalo tudi povod, da je laški ministrski predsednik sklical ministrski svet, ki se je bavil s tem vprašanjem. Ta namerava upeljati za mestno upravo vladno kontrolo, ki bo imela nalogo skrbeti, da se denar, ki ga država mestu nakloni za gotove namene, tudi res za iste uporabi.

Odvetnica na najvišjem sodišču v Kristijaniji je kot prva ženska postala gdč. Eliza Sam.

Telefonska in brzojavna poročila.

DEŽELNI GLAVAR PL. ŠUKLJE PRI MIN. PREDSEDNIKU.

Dunaj, 7. januarja. Ministrski predsednik baron Bienerth je danes poklical k sebi deželnega glavarja pl. Šukljeja, ki se mudi v zadevah kranjske dežele te dni na Dunaju. Ministrski predsednik se je z deželnim glavarjem pl. Šukljejem dalje časa razgovarjal o položaju nastalem vsled krize. Podrobno se je min. predsednik informiral o političnem in gospodarskem položaju na Kranjskem. **Glede melioračnega zakona in melioračnega posojila je prišlo do popolnega sporazumljenja med vlado in deželnim odborom.** Ko se politični položaj pojasni, bo sklican kranjski dež. zbor.

BIENERTH SESTAVLJA MINISTRSTVO. — KONFERENCA Z DR. ŠUSTERŠIČEM. — ČEHI IN POLJAKI.

Dunaj, 7. januarja. Danes ob pol 12. uri dopoludne je min. predsednik baron Bienerth sprejel poslanca dr. Šusteršiča, katerega je bil včeraj brzojavno povabil na konferenco. Pogovor z dr. Šusteršičem je trajal nad eno uro. Najbrže Bienerth skuša Jugoslovane prepričati, da ima ministrstvo, kakor ga hoče sedaj sestaviti, le provizoričen značaj in se ima po nekaj mesecih nadomestiti po definitivnem pod pogojem, da se češko-nemška spravna pogajnja, ki so zazdaj razbita, vendarle posrečijo. — Bienerthov kabinet sicer še danes ni gotov. Baron Bienerth se pogaja zdaj s češkimi izvenparlamentarnimi osebnostmi in zlasti pride praški vseučiliški profesor za nacionalno ekonomijo dr. Gruber v poštev. Baron Bienerth misli, da bo češka obstrukcija nasproti vladi menj ostra, ako sprejme kabinet nekaj zastopnikov češkega naroda.

V torek se vrši v Pragi seja parlamentarne komisije enotnega češkega kluba, da se posvetuje o politični situaciji in stori svoje sklepe glede taktike za bodočnost. Splošno se povdarja, da nova vlada v parlamentu ne bo nič drugega zahtevala kakor rešitev bančne predloge, rednega budgeta, rekrutnega kontingenta, trgovinske pogodbe s Srbijo in eventualno še laške pravne fakultete. — Bienerthov III. ministrstvo bo najbrže v torek kompletno, kolikor se dozdaj ve, bo predsednik in obenem minister za notranje stvari Bienerth, za brambo Georgi, za nauk grof Stürghk, za trgovino Weisskirchner, za justico Hochenburger, za finance Robert Meyer, za železnice dr Glabinski, poljski minister rojak dosedanji sekcijski šef Zaleski, poljedelsko in delavsko ministrstvo pa je Bienerth rezerviral za dva Čeha, ki se še nista definitivno odločila. — Kar se tiče Poljakov, se pogajanja ž njimi perfektna, vsled česar prevzameta portfelje tako Glabinski kakor Zaleski. Poslanec Stapinski, ki je še predvčerajšnjem grozil z najostrejšo obstrukcijo, danes izjavlja, da bo poljska ljudska stranka sledila politiki proste roke.

KONFERENCA DR. BIENERTHA Z DR. ŠUSTERŠIČEM.

Dunaj, 7. januarja. O konferenci ministrskega predsednika dr. Bienertha s poslancem dr. Šusteršičem se poroča: Ministrski predsednik je dr. Šustrešiču sporočil sestavo novega kabineta in je dr. Šusteršiča zagotovil, da bo novo ministrstvo nasproti vsem strankam v zbornici zavzemalo enako objektivno stališče. Ministrski predsednik je dr. Šusteršiča prosil, da upošteva objektivno stališče tega kabineta in da naj zato Jugoslovani ne zavzamejo že vnaprej proti njemu odklonilno stališče. Dr. Šusteršič je vzel, kar mu je Bienerth sporočil na znanje in dejal, da bo o tem poročal »Slovenskemu klubu«, izjav pa ni podal nikakoršnih.

CEARJEVO ZDRAVJE.

Dunaj, 7. januarja. Cesar se skoro popolnoma dobro počuti in je od naboda že čisto ozdravel; le z ozirom na neugodno vreme ostane začas še v Schönbrunnu, se bo pa najbrže že v ponedeljek vrnil na dvor na Dunaj. Nadaljne dispozicije so odvisne od naredb zdravnika.

IZ VATIKANA.

Berolin, 7. januarja. Liberalni listi poročajo, da namerava papež Pij X. vse »dostojanstvenike« cerkve sklicati v kratkem v Rim k posvetovanju o izrednih rečeh. Pričakovati je velikih izprememb. (Ta notica diši preveč po judovsko-liberalni senzaciježeljnosti, da bi bila vsaj v tej obliki verjetna.)

LIBERALNO ROMANJE V RIMU.

Rim, 7. januarja. Na čast podpredsedniku avstrijske zbornice, dr. Steinwenderju, ki se mudi zdaj v Rimu, je priredil župan Ernesto Nathan, banket, na katerem je napil avstrijskim nemškim liberalnim poslancem. Dr. Steinwender se mu je zahvalil in izjavil, da bodo vsi nemški svobodomiselni poslanci poleti in corpore romali v Rim k razstavi, prirejeni na čast osvobojenja Italije.

ATENTAT NA ŠPANSKEGA KRALJA.

Malaga, 7. januarja. Ko je Kralj Alfonz XIII. dospel semkaj in ravno izstopil v palačo guvernerja, je neki civilni osebi padel iz žepa nabasan samokres. Ko se je sprožil, je nastala vsled detonacije precejšnja panika, v kateri sta bili dve osebi ranjeni. Policija je nato zaprla 22 let starega anarhista Ruga, ki je igral veliko vlogo v Barceloni in ondi povzročil tudi zadnje nemire. Našli so pri njem tudi mnogo kompromitujočih spisov.

SAMOUMOR TRGOVCA LEDERERJA NA REKI.

Reka, 7. januarja. Znani trgovec Josip Lederer je neopažen skočil s parobroda »Panonija« in se utopil.

Cunardov ekspresni parnik »Mauretania« je, kakor nam brzojavljajo včeraj ob 10. uri 8 minut, prispel v pristanišče Fichguard (Angleško), ko je dopolnil svetovni rekord, namreč vožnjo iz Liverpola v New York in nazaj v Fichguard, vštevši 41 ur obstanka v New Yorku. Pot nazaj je nastopil v soboto dne 17. decembra in je vsa vožnja trajala tja in nazaj 11 dni 23 ur s povprečno vožnjo 25·07 vozlov. Največja v enem dnevu dosežena razdalja 582 milj. Na vožnji sem in tja se je vozilo 3000 potnikov in 3800 božične pošte in zavitkov.

Mlade matere

Pristna le s to znamko — ribičem — kot garancijskim znakom SCOTT-ovega ravnanja!

bi se morale ozirati na tako izborno krepilno sredstvo kakor je Scott-ova emulzija. Z večjo učinkojočo močjo, kot jo ima navadno ribje olje je s Scott-ovo emulzijo združen prijeten smetanast okus in zelo lahka prebavnost, ki vas bode prijetno iznenadila in zadovoljila. Otroku se enako koristi in babice priporočajo

Scott-ovo emulzijo

najtopleje mladi materi vsak čas, bodisi pred ali po porodu

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.
Dobiva se v vseh lekarnah. 3109

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306·2 *m*, sred. zračni tlak 736·0 *mm*

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v *mm*	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v *mm*
6	9. zveč.	742·2	0·0	sl. jug	megleno	
7	7. zjutr.	743·0	0·0	sl. ssvzh.	„	2·7
	2. pop.	743·6	3·0	sl. jjvzh.	oblačno	

Srednja včerajšnja temp. —0·2°, norm. —2·7°.

NESTLÉ-jeva moka za otroke

Priznano redilno sredstvo

Za zdrave in bolne otroke kakor tudi za bolne na želodcu.

Otvarnje in odstranjuje otročjo drisko in bljuvanje, črevesni katar.

Knjižica: Otroška hranitev zastonj pri NESTLE Dunaj I. Biberstrasse 11.

BILINSKA KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.

O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik. Dobi se pri Mihael Kastnerju v Ljubljani. 2590

Ženitna ponudba.

Samski obrtnik (boljše krojač) s trgovsko koncesijo, dobrih lastnosti ter solidnega vedenja, se želi v svrho ženitve seznaniti z varčno gospodično v starosti 25 do 38 let, katera bi imela večje premoženje, kako trgovino, ali primerno dobro eksistenco. Vdove niso izključene. Le resne ponudbe s polnim naslovom je poslati pod: „obrt in trgovina," na upravo „Slov." do 15 t. m.

66

Mayfarthovi sejalni stroji „Agricola"

so najboljši za vse vrste semen.

Enakomerna setev

Model 1911

Že mnogo let najbolje preizkušen.

Močna, solidna sestava. Najbolj enostavno ustavljenje in izpraznevanje.

Tovarne poljedelskih strojev, železolivarne 62 in fužine na paro 5

PH. MAYFARTH & Co. DUNAJ

Ustanov 1872 **II. 1 Taborstrasse 71.** 1300 delavcev. Obširni prospekti zastonj in franko. — Zastopniki in razprodajalci se iščejo.

Kathreiner Kneippova sladna kava

je le ena, posnemkov pa je več! Zato pozor! Zahtevajte in jemljite samo izvirne zavoje z imenom **Kathreiner**

H. SUTTNER urar. prva največja domača exportna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici. Tovarniška-varstvena znamka: „IKO".

Ljubljana Mestni trg

Briljanti po nizki ceni.

ZAHVALA.

Vsem, ki so nam ob bridki izgubi skrbnega soproga, oziroma očeta, gospoda

JOSIPA ČERIN

nadučitelja v pokoju, imejitelja zaslužne svetinje

izrazili svoje sožalje, ter na katerikoli način lajšali nam hudo bol, obilno Bog povrni!

Zagorje ob Savi, dne 4. januarja 1911.

38 Žalujoči ostali.

Išče se takoj na večje posestvo na deželi k samskemu gospodarju starejša, v gospodinjstvu dobro izurjena in zanesljiva

kuharica

ki bi bila uporabna tudi v gostilni. Plača po dogovoru. Naslovi naj se prijavijo upravi Slovenca. 65

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzel

gostilno

v hotelu na Pošti na Jesenicah Gor.

Skrbel bodem za dobro pijačo, kakor tudi za vedno pripravljena topla in mrzla jedila.

Za mnogobrojni obisk se priporočam

Peter Simnic

gostilničar.

64

3281 52

Kuharica

ki zna dobro kuhati in vsa hišna dela opravljati, želi službe h kakemu g. duhovniku ali drugemu samostojnemu gospodu. Naslov pri upravi „Slovenca“ pod **»68«.** 68

Mesto 40 K samo 6 K.

Priložno tni nakup

Gamsova brada

podobna jelenovi brad. pristna zelo lepa, 16 cm dolga dlaka s staro srebrno cevko in Huberto im križem, s premikajočim oklepom in vijakom, skupaj samo 6 kron. **Dlaka in obroč pod jamstvo n pristna.** Priložnostni nakup, razpošilja po povzetju izdelovalec gamsovih brad

Fenichel 3575

Dunaj, IX., Altmüttergasse 3/123.

Mnogo priznalnih pisem.

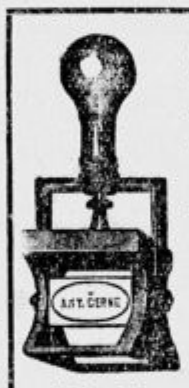

192 52

Štambilije

vseh vrst za urade, društva trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčuk-štambiljev

LJUBLJANA,

Sv. Petra cesta št. 6.

Ceniki franko.

Fotografski umetni zavod

AVG. BERTHOLD

v Ljubljani, Sodna ulica št. 11 3929

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil kakor: povečavanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interijerjev itd. itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele **ornate, kazule** v vseh liturgičnih barvah **pluvijale, obhajilne burze, štole** in vse za službo božjo potrebne stvari, priprosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — **Izdeluje** tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno **cerkveno perilo** iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

3926

Ponudbeni razpis.

Za zgradbo novega šolskega poslopja v Litiji se s tem razpišejo stavbinska in rokodelska dela ter dobava tvarin in se bodo ponudbe radi oddaje istih del sprejemale le do

30. januarja 1911 opoldne

pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Litiji.

Ponudbe, ki se lahko glasijo na vsa dela ali tudi na posamezne kategorije istih, morajo biti spisane po uradnem formularju, z eno krono kolekovane, zapečatene in opremljene z 5odstotnim vadijem v gotovini, vrednostnih papirjih ali hranilničnih vlogah, zračunjenim po ponudbeni svoti za zgradbo in označene z napisom „Ponudba za zgradbo šolskega poslopja v Litiji“.

Ponudbe, ki bi pozneje dospele ali ponudbe, ki niso spisane po tem predpisu se ne upoštevajo.

Napoved cen je pripuščena ponudnikom. v to svrho je treba v sumaričnih proračunih za vsako vrsto del enotne cene in povprečne zneske pa razločno zapisati s številkami in besedami ter navesti skupno ponujano svoto.

Dotični stavbeni načrti, sumarični proračuni, hkrati cenilniki enotnih cen, občni in podrobni stavbni pogoji in ponudbeni formulari se morejo **od 9. januarja** t. l. dalje vsak dan ob navadnih uradnih urah vpogledati pri c. kr okrajnem šolskem svetu v Litiji, kjer se tudi proti odškodnini štirih kron vročijo ali po pošti odpošljejo vsi prepisi k ponudbi potrebnih prilog.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji

dne 5. januarja 1911.

63 Predsednik: ***Parma.***

Št. 41.810.

Razglas.

Ker se je zanesla kuga na gobcu in parkljih iz Bosne v Ljubljano, se lastnikom živine kazaje na ostra kazenska določila naroča, da vsako kužno obolenje svoje parkljate živine takoj naznanijo podpisanemu mestnemu magistratu.

Dalje se prebivalstvo opozarja, da je poraba in prodaja surovega mleka prepovedana in da je užitnik takega mleka in takih mlečnik izdelkov za ljudi zelo nevarno.

Lastnikom živine, ki so ob jednem mesarji, se pa naroča skrbeti zato, da bodo njih živini za rabo stregle le take osebe, ki s mesarijo ali klanjem živine ne pridejo v nikako dotiko.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 5. januarija 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik

Laschan l. r.

67

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče

-- za krojno risanje --

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.

Dobi se tudi kroj po životni meri.

3427

Fattinger-jeva pogača za pse

nedvomno najboljša piča za pse vseh pasem. 3213

Zaloga v Ljubljani:

Peter Lassnik.

BERNHARDT-OVI

Petrolin- lokomobili in motori

Lokomobili od 3 do 20 konjskih sil. Motori od 1 do 50 konjskih sil.

Obratni stroški 5—6 vin. za konjsko silo in uro.

Nobenega dima, nobenih saj, nobenega smradu, nobenega izpraševanega strojnika, nobene nevarnosti za eksplozijo ali ogenj, nizki nabavni stroški, se lahko postavijo v bivališčih, ni potreba nobenega dimnika. Pripravljeni za takojšnji obrat.

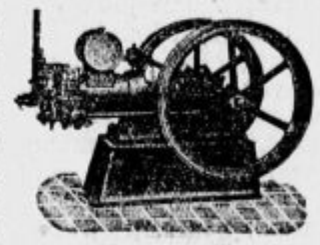

Mlini za debelo moko in mlini za žito za vse vrste žita. Nedosežna zmožnost. Razvrstijo in izločijo najfinejšo moko. — Pripravni za vsako gonilno moč (motor, vodo, gepel). — Nizka cena — Ponudbe, kataloge brezplačno.

Plinove sesalne-motorne naprave

10 do 100 konjskih sil, obratni stroški 1 do 3 vin. za konj. silo in uro.

Najceneja obratna moč za izvrševanje obrta, poljedelstva in industrije.

Ponudbe z ugodnimi plačilnimi pogoji. Ceniki in nasloni na oled poslanih strojev na zahtevo na razpolago.

C. kr. priv. tovarna za motorje in stroje

G. Bernhardtovi sinovi Dunaj XII./II,

Schönbrunnerstrasse št. 173, SI.

3028 Zastopnik: J. Mikula, inžener, sodnijsko zaprisežen cenilec, Ljubljana, Cigaletova ulica štev. 7.

Na Portugalskem vse nezadovoljno.

Pariz, 6. jan. Od portugalske meje prihaja poročilo: Pomirjevalne brzojavke, ki jih pošiljajo iz Lizbone po vsem svetu, se morajo sprejeti zelo skeptično in previdno. Vsekakor se ne sme preveč verjeti oficielnim zagotovilom sedanje portugalske vlade. Od dobro informirane strani se zagotavlja, da tudi mornarica, ki je bila glavni faktor proklamacije republike, ni zadovoljna bogvekako s sedanjo vlado. Mnogi častniki mornarice in armade se javno izjavljajo proti republiki ter si žele monarhije. Tri križarice in dva torpedna čolna bodo kazensko odposlali v kolonije. Monarhisti marljivo delajo proti osovraženi diktatorski kliki. Provinca sama, kakor tudi provincialna mesta, o kateri se je prej pisalo, da je sprejela z navdušenjem republiko, noče o njej ničesar vedeti. Tako izgleda položaj v novi republiki. Vsako prerokovanje je sicer težko, toda v teh razmerah je konec sedanjega režima na Portugalskem gotov.

Idrijske novice.

i **Božična imenovanja in darila.** Lefos lahko rečemo, da je bilo za nekatere prav ugodno leto. Poročali smo že, da je bilo 18 rudarjev povišanih na pazniško mesto, po praznikih je še 6 pisarjev dospelo na isto stopinjo, dva rudarska uradnika Kropač in Schneider sta postala nadoskrbnika, dobila tedaj poleg zlatega ovratnika tudi plačo majorja. Razume se, da je še marsikateri pričakoval, da se njega spomnijo. Eden je menil, da je že na vrsti, da se pomakne višje, drugi si je domišljeval, da je radi svoje pridnosti, nadarjenosti, ali družinskih razmer vreden, da se na njega ozirajo. A presenečenj je dovolj na svetu. — Naš poštar Helmich je za novo leto tudi dosegel nadpoštarsko čast, dasi se je vleklo že pol leta, od kar je bil na vrsti in vsaki čas pričakoval, kdaj se prišije še ena zvezda na ovratnik. V sedanji draginji jim bode pač dobro došlo zboljšanje.

i **Učenke** naše čipkarske šole so napravile lepo božičnico. Igrale in pele so prav dobro in koncem se je razdelilo med mlade do 14. leta stare učenke 615 kron, katere jim je za praznike poslalo vodstvo čipkarskega tečaja iz Dunaja. A društvo za povzdigo ženske industrije je poslalo še 1000 kron, da se razdeli med bolj revne čipkarice. Določilo pa je, da mora biti najmanjši dar 10 kron, da se obdarovani kaj pozna in si omisli za zimo, kar najbolj nujno potrebuje. Nekaj malega jih je dobilo po 15 kron. Sploh lahko rečemo, da se je malokje primeroma toliko storilo za praznike, kakor letos v Idriji. Pretečeno leto se je v mestni župniji rodilo 171, umrlo 164 in poročilo 46 parov.

i **Člane in članice** »Katoliške delavske družbe« opozarjamo na predavanje č. g. kateheta Fr. Oswalda. Predmet je zanimiv, kakor zadnjič. Predavanje bo v nedeljo 8. t. m. ob 8. uri zvečer v Didičevi dvorani. — V nedeljo, dne 15. t. m. pa bo v istih prostorih ob 4. uri popoludne občni zbor »Katol. delvaske družbe« z običajnim sporedom. Udeležite se obeh prireditev polnoštevilno!

DUNAJSKI KRŠČANSKI SOCIALCI V SKRBEH.

Dunaj, 5. jan. Češko gibanje ob priliki ljudskega štetja prizadeva dunajskemu krščanskosocialnemu magistratu velike skrbi, ker se sila veliko oseb vpisuje za Čehe, celo take, ki imajo na Dunaju meščansko pravico. Izjavlja se, da je to prekršitev meščanske prisege, ki da vsakega Dunajčana obvezuje varovati nemški značaj Dunaja. Zagotavlja se, da se bo delalo na to, da se takim osebam ne podeli meščanstva. Krščansko socialstvo krščanskih socialcev se čedalje lepše razodeva.

„Underwood“ prodira dalje!

Čez 380.000 komad. že v uporabi.

Zahtevajte razkazovanje stroja in cenike!

Zgodovinsko dejstvo: 34
Odkar se je „Underwood“ tako sijajno izkazal vsled svoje neomajne trpežnosti, so tudi najstarejši sistemi pisalnih strojev si prilastili bolj ali manj njegovo obliko in hvalili vidno pisavo à la Underwood.

Staro prerokovanje:
Leta 1899: Underwood se more s pravico imenovati kot pisalni stroj bodočnosti. — To se je hitro izpolnilo, in mnogi menijo, da imajo uspeh, če morejo reči: »naš pisalni stroj izgleda ravno tako, kakor Underwood«.

Novo prerokovanje:
Vsi starokopitni pisalni stroji bodo v kratkem izpodrinjeni z Underwood podobnimi pisal. stroji, ki imajo vidno pisavo.

Nasvet za kupca: „Izkušnja izmodri“, se more reči tudi v tem slučaju, kajti kdor naroči stroj, ki je upeljal vidno pisavo ter izpopolnil, kateri je učinil preobrat v izdelovanju strojev, kateri je žel na vseh razstavah prva odlikovanja, dobil največ svetovnih rekordov v hitrici pisave, ta ravna previdno, ker preživi Underwood vse konkurenčne stroje.

Zaloga za Kranjsko: **I. PERKO, LJUBLJANA, Marije Terezije cesta 7, I.**

MATTONIJEV
GIESSHÜBLER
naravna alkalična kislina

ta zdravilni vrelec že stoletja znana v vsel bolezni

sapnih in prebavnih organov,

pri protin., želodčnem in mehurnem kataru. Izvrstna za otroke, prebolele in mej nosečnostjo.
Najboljša dijetetična in osvežujoča pijača.

Izvirek: **Giesshübl Sauerbrunn,**
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloge pri Mihael Kastner-ju, Peter Lassniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11452—49

S 1. svečanom odda se v **najem**
dobro znana in dobro vpeljana
restavracija „pri Zlati ribi“
Več pove lastnica **Beti Kos-Pilko,** restavraterka ravnotam, ali pa **Zaloga puntigamskega piva.** 29

Perje za postelje in puh
2587 priporoča po najnižjih cenah 52—1
F. HITI pred Skofijo 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

R. WOLF MAGDEBURG-BUCKAU

Podružnica na Dunaju: III. Am Heumarkt štev. 21.

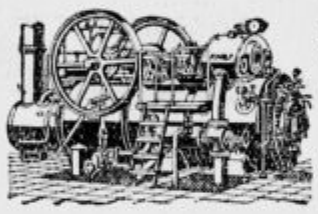

Patentni **vročeparni lokomobili**
z brezventilnim preciznim upravljenjem.
Originalno strojedelstvo Wolf 10—800 k. s.
obratni stroji z najvišjo popolnostjo in dobičkom, za industrijo in poljedelstvo.
3320—26

Dosedaj izdelanih na 720.000 k. s.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. dec. 1909 čez 83 milijonov kron | Lastna glavnica K 503.575·98 | Stanje vlog dne 31. marca 1910 čez 21 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta štev. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

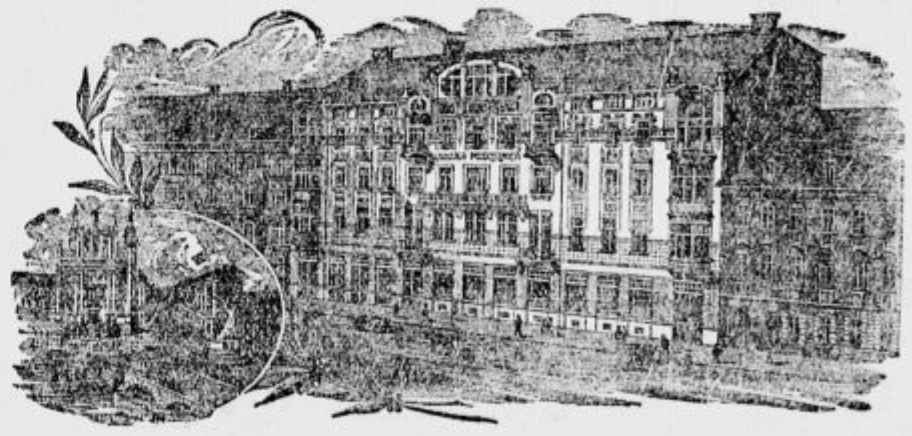

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4½%

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih **100 kron čistih 4·50 kron na leto.**

Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadružnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptujejo

Dr. Ivan Sušteršič, predsednik. **Josip Siška,** stolni kanonik, podpredsednik. — Odborniki: **Anton Belec,** posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano **Fran Povše,** vodja, graščak, drž. in dež. poslanec. **Anton Kobi,** posestnik in trgovec, Breg pri Borovnici. **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani **Matija Kolar,** stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar,** svetnik trgovske in obrtne zbornice in hišni posestnik v Ljubljani. **Fran Leskovic,** hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. **Ivan Pollak ml.,** tovarnar. **Karol Pollak,** tovarnar in posestnik v Ljubljani. **Gregor Slibar,** župnik na Rudniku. 7 1

Strojnico za usnje

Podpečjo
dá pod ugodnimi pogoji v najem :: ::
95 **A. Kobi, Breg - Borovnica.**

Klobuke, cilindre in čepice

v najnovejših façonah in velikih izberah priporoča 147 52—1
Ivan Soklič.
Založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.
Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Glasovir

in razno **pohištvo** se ceno **proda** radi preselitve.
Ambrožev trg 3, I. nadstropje. 28

Zlatnina
srebrnina, dragulji v raznovrstnih okusnih vzorcih in po priznano nizkih cenah. — Za
ženine in neveste
velika izbera ur, prstanov, uhanov, verižic, obeskov, zapestnic, raznega namiznega orodja, cvetličnih vaz i. dr.
I. VECCHIET
zlatar nasproti glavne pošte
Ljubljana, Šelenburgova ul.
Lastna delavnica. — Nakup in zamena stare zlatnine in dragega kamenja.
27 4

Ceno Posteljno Perje

1 kg sivega skubljenega perja K 2, polbelega K 2·80, belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivega puha K 8, belega K 10, prsnega puha K 12, od 5 kg nadalje poštnine prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega inlet-nanking-blaga 1 pernica vel. 180×116 cm z blazinama, velikost 80×58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16, vzglavnica K 3, 3·50, 4. — Pernice 180×140 cm velike K 15, 18, 20; vzglavnica 90×70 ali 80×80 cm K 4·50, 5, 5·50. Spod. pernica iz gradla 180×116 cm K 13, 15. Razpošilja proti povzetju poštn. prosto pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešenici št. 1009. Češki les.

Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja. — Cenike o zimnicah, odejah, prevlekah in vsem drugem posteljnem blagu zastonj in poštnine prosto. 2293

Okusite pivo iz Češke delniške pivovarne v Čeških Budejevicah

Je izborno, na plzenjski način varjeno. 1592

Zaloga v Ljubljani: V. H. Rohrmann.

ZALOGE:
Postojna: Emil pl. Garzaroli;
Trnovo: Rudolf Valenčič;
Reka-Sušak: Ante Sablich;
Trst: Schmidt & Pelosi;
- - Pulj: Lacko Križ - -

Najstarejša domača slovenska tovarna peči.

Ustanovljena leta 1888.

Založnik zveze ces. kralj. avstrijskih državnih uradnikov

A. VEČAJ, LJUBLJANA

Trnovo, Opekarska cesta - Veliki stradon št. 9

priporoča vsem stavbnim podjetnikom in slav. občinstvu svojo veliko zalogo najtrpežnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno barvanih do najpriprostejših **prstenih peči** različnih vzorcev, kakor renaissance, barok, gotske, secesion itd., kakor tudi štedilnike in krušne peči lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izvežban.

26—1 **Za samostane in župnišča znaten popust.** 1222

Hiša na prodaj

iz proste roke, šele 10 let stara, z vrtom in vodo. V hiši se nahaja 7 sob. Hiša je tik tovarne in pri cesti na Savi pri Jesenicah, Gorenjsko. Več se izve pri **Ivanu Petkoš,** posestniku na **Rečici št. 12** pri Bledu. 3585 5

Tovarna cementnih in glinastih izdelkov v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izdelke kakor: raznovrstne **cevi, tlakovne plošče** v vseh barvah, vse vrste **okraskov, podboje vrat** in **oken, nagrobne spomenike, altarje, cementno opeko, marmorirane** in navadne **stopnjice, kipe** in sploh vse v to stroko spadajoče predmete. Naročila se izvrše točno in po najnižjih cenah. - Kakovost izdelkov je izborna. 58

Kupite če imate: **Kašelj** hripavost, katar in zasliženje, oslovski in dušljivi kašelj nič druzega, kakor fino dišeče:

Kaiserjeve prsne karamele s „tremi smrekami"

5900 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in privatnih oseb dokazuje gotov uspeh.

Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev.

Dobi se: Ljubljana, lekarne: Trnkoczy, Sušnik, Piccoli, Leustek, Bohinc, Ciižmar; drogerije: Kanc, Cvančara („Adrija"). — Lekarne: Pirk, Idrija; Bergman Novo mesto; Andrijančič, Novo mesto; Hus, Vipava; Wacha, Metlika; Robiek, Radoljica; Brilli, Litija; Savnik, Kranj; Baccarik, Postojna; Močnik, Kamnik; Burdich, Škofja Loka; Robiek, Tržič; Koželj, Jesenice; Kanducer, Menges; 2982 V. Arko, trg. Senožeče. 24

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče

za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.

Dobi se tudi kroj po životni meri.

Poročne prstane

kakor tudi drugo zlatnino priporoča po nizki ceni

Fr. Z. Zajec, Ljubljana, Stari trg 26.

3873 Pošiljam cenike brezplačno. 1

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave

Veležgalnica kave

Ilustrovani ceniki zastonj in franko.

Ilustrovani ceniki zastonj in franko.

Marijin trg štev. 1.

Največja zaloga najfinejših

barv

za umetnike, od dr. Schönfelda & Co.

Pine oljnate barve za študije, akvarelne trde in tekoče, tempera barve v tubah, pastelne barve. Raznobarvna kreda. Zlate in raznobarvne bronce. Pristno in kovinsko zlato, srebro in aluminium v listih. Štampilijske barve. Oglje za risanje. Raznobarvne tinte in tuši. Slikarsko platno in papir. Palete, škatlje za študije. Copiči za umetnike, slikarje in pleskarje.

Najnovejši

slikarski vzorci in papir za vzorce po najnižji ceni, najnovejše in moderne **suhe, kemične prstene in rudninske barve.**

Priznano najboljše in najizdatnejše

oljnate barve

za pleskarje, stavbne in pohištvene mizarje in hišne posestnike itd., priporoča

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prodaja najboljšega mizarskega

lima

po najnižji ceni,

karbolineja

samo boljše vrste,

gipsa

alabastra in stukaturnega za podobarje in zidarje. 365 52—1

Ustanovljeno 1832. Zahtevajte cenike.

F. K. Kaiser, puškar v Ljubljani,

Selenburgova ulica 6. - Najstarejša domača tvrdka

Priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih **pušk** in **samokresov** kakor drugih **lovskih potrebščin.** V zalogi imam tudi **palice** za **ribji lov, vrvice, trnke, umetne muhe, mreže** in sploh vso pripravo za **ribištvo** in **umetalni ogenj.**

-Cenikl- zastonj in poštnine prosto. 2238

57

Vsak dan sveže

pustne krofe

priporoča

Jakob Zalaznik

pekarija in slaščičarna

Ljubljana, Stari trg štev. 21.

C. kr. izvedenec in učitelj „Glasbene matice"

LJUBLJANA 3464 (1) **Kongresni trg št. 13**

ALFONZ BREZNIK

Največja, najstar. in edina domača tvrdka in izposojevalnica klavirjev in harmonijev.

Velikanska zaloga **vsega glasb. orodja,** kakor: **violin, citer, kitar, tamburic, harmonik, klarinet** itd., **najbolj. strun** (tudi Weidhelt) ter **muzikalij.** Prodaja na čudovito majhne obroke tudi brez zadatka, tako, da je vsakomur dana prilika, izogniti se vsiljivemu »pofelnu« ter si na najugodn. način odplačevanja nabaviti instrument prve vrste. Dvorna firma klavirjev Czapka, Hölzl & Heitzmann, Steinhammer in Rösler ter Hörügel in Mauborg (amer.-harm.) so svoje zastopstvo za kranjsko meri poverile in imam le jaz izključno edini te znamenite instrumente v največji zalogi in izbiri. 10letno pismeno jamstvo. **Popravila in uglaševanja klavirjev in vseh glasbil po najnižjih cenah. Stari klavirji se najugodnejše jemljejo v zameno. Najnižja izposojevalnina.**

V založbi

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani

3915 6 ravnokar izšlo:

Slavoj Klepec

Zbirka slovenskih citatov in aforizmov

broširana K 2·50, vezana K 3·50, po pošti 20 vin. več.

Z veščo roko in z dobrim okusom je Slavoj Klepec v tej knjigi zbral 1086 aforizmov in citatov iz slovenske književnosti ter jih uredil po abecednem redu. Knjiga je visoke književne vrednosti, zakaj v njej se zrcali mišljenje in čustvovanje odličnih slovenskih pisateljev, mislecev in pesnikov. „Aforizmi in citati" niso, da bi jih čitatelj prebiral zdržema; ali pomalem uživani podajajo čvrsto duševno hrano, zlasti ker odpirajo širok pogled v veliki razvoj slovenske književnosti od Prešernovih časov do današnjih dni. Tukaj so zbrane raznotere dragocenosti, ki bi bile na čast tudi vsakemu velikemu narodu.

Dobiva se v **vseh boljših knjigarnah** ali pa naravnost iz založbe **Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.**

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana Turjaški trg št. 7 **Ljubljana**

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vožički itd.

Ustanovljena 1847. Najnižje cene. Najsolidnejše blago. Ustanovljena 1847.

3304